

Μικρασιατικής Καταστροφής

Η Σμύρνη, η Μικρά Ασία, ο Πόντος,

η Καππαδοκία, η ανατολική Θράκη δεν ξεχνιούνται.

Στα ερείπια τους σεργιανίζει η δλιμμένη ψυχή της Ελλάδας.

Η κάθε επέτειος της Μικρασιατικής Καταστροφής δεν είναι μονοδιάστατη.

Έχει πολλές διαστάσεις και προεκτάσεις, τις οποίες,

για να συνειδητοποιήσει κανείς με πληρότητα, πρέπει να έχει

άγρυπνη συνείδηση, έντονο αίσθημα ευδύνης και καθαρή καρδιά.

Τα γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής καταξιώνονται ιστορικά μέσα στον
άνθρωπο και πραγματώνονται συνεχώς μέσα στις πράξεις του και η κατάφαση ή
άρνηση στις μεγάλες στιγμές απαιτούν αιματηρές και αποφασιστικές επιβεβαιώσεις.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

📍 Πλ. Λουδοβίκου 1 Μέγαρο ΗΣΑΠ Πειραιά, 1^{ος} όροφος, Τ.Κ. 185 31

⌚ 210.5228664 - 5233865 - 210 4190755 - 210 4221488 ☎ 210.5243451

📠 www.somsyntaxiouchon-isap.gr ✉ info@ssisap.gr

Εγκρ. Απόφ. 961/71-4284/72-2816/76-2493/85-1033/85-2159/97-3175/04-6220/08-64/12-258/15

Ιδρυτικό μέλος της Α.Γ.Σ.Σ.Ε.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

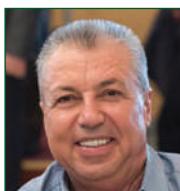
Ρουσιάς Ευθύμιος
Πρόεδρος

Ζαχαρής Ιωάννης
Αντιπρόεδρος

Μητροκώστας Νικόλαος
Γεν. Γραμματέας

**Τριανταφύλλος
Τριανταφύλλος**
Αναπληρωτής
Γραμματέας

Μανιάς Μιχάλης
Ταμίας

Χειμώνας Ιωάννης
Αναπλ. Ταμίας

**Κουλοφασιλοπούλου
Φωτεινή**
Έφορος

Ντρης Λάμπρος
Μέλος

Σιαπάτης Νίκος
Μέλος

Μπασιάς Αναστάσιος
Μέλος

Σκάρλος Θωμάς
Μέλος

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χειμώνας Ευάγγελος
Πρόεδρος

Κλημαντίρης Νικόλαος
Γραμματέας

Μαξούρης Ιωάννης
Μέλος

Γεωργιάλης Αντώνιος
Μέλος

Βαλιάνος Πέτρος
Μέλος

Μια νέα χρονιά αρχίζει με πολλές προομονές και εδπίδες για κάτι το καλύτερο

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

2024

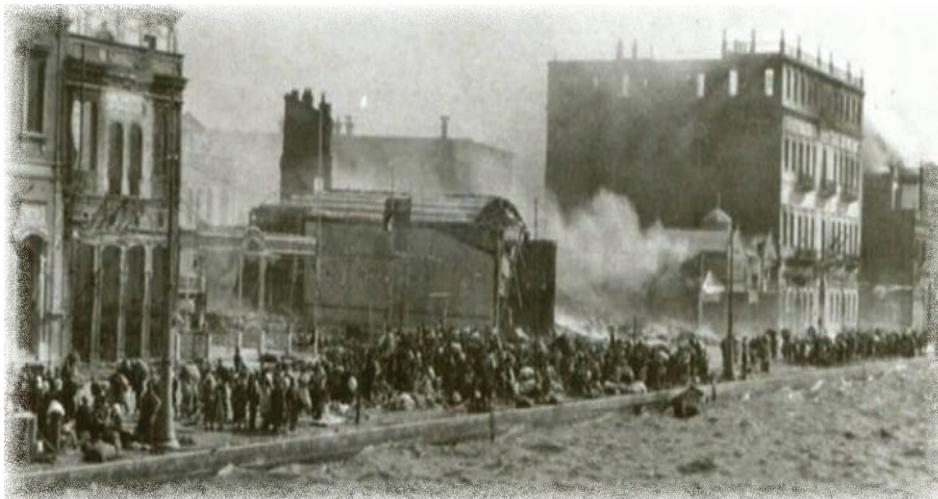
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Αφιέρωμα

Στα 102 χρόνια από τη γενοκτονία
των Εβρίνων της Μικράς Ασίας

Η Μικρασιατική Καταστροφή ακύρωσε με τον δραματικότερο τρόπο την ιδέα της Μεγάλης Ελλάδας τη στιγμή που το Ελληνικό κράτος ετοιμαζόταν για να γιορτάσει τα εκατό χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση με τον διπλασιασμό του εθνικού εδάφους και την εκπλήρωση του αλυτρωτικού οράματος.

Σε όλο τον 19ο αιώνα, η Ελληνική Επανάσταση θεωρούνταν ανολοκλήρωτη και το έργο των αγωνιστών ατελές. Η πολιτική της Μεγάλης Ιδέας, που στόχευε στην επέκταση των συνόρων και την προσάρτηση εδαφών, στηριζόταν ακριβώς σε αυτή την ερμηνεία της Ελληνικής Επανάστασης. Με τη Συνθήκη των Σεβρών, η ολοκλήρωση της Επανάστασης και η δημιουργία της Ελλάδας των «δύο πηείρων και των πέντε θαλασσών» έμοιαζε πλέον ως εφικτός στόχος. Ωστόσο, η Μικρασιατική Καταστροφή ακύρωσε με τον δραματικότερο τρόπο τη Μεγάλη Ιδέα που είχε εμπνεύσει τη μικρή τότε Ελλάδα για πολλές δεκαετίες. Η ανολοκλήρωτη Ελληνική Επανάσταση τελείωσε βίαια, με μία ήττα πιο σημαντική από την ίδια την ήττα προσφυγιά, ο ξεριζωμός των Ελληνικών πληθυσμών. Ο όρος καταστροφή που καθιερώθηκε παραπέμπει σε αυτή την όψη των ιστορικών γεγονότων που σαφώς υπερβαίνει τη στρατιωτική ήττα. Οι απώλειες δεν μπορούν να μετρηθούν μόνο με βάση τον αριθμό των νεκρών, αιχμαλώτων και τραυματιών στρατιωτών. Γι' αυτό η Μικρασιατική Καταστροφή δεν είναι απλώς ένα πολιτικό, διπλωματικό ή στρατιωτικό γεγονός. Αποτελεί ένα ολικό γεγονός, μία ιστορική τομή μεγάλης βαρύτητας που διαβρώνει όλες τις πτυχές της μετά το 1922 ιστορίας. Είναι γι' αυτόν τον λόγο κυριολεκτικά δραματική. Οι συνέπειές της υπήρξαν ποικίλες, δημογραφικές,

κοινωνικές, πολιτικές, πολιτισμικές, οικονομικές και μακροχρόνιες. Άγγιξε εξάλλου βαθιά τη συλλογική μνήμη που επιγόνους της γενιάς της Καταστροφής. Παρά τη διαδικασία αφομοίωσης, η προσφυγική ταυτότητα εξακολουθεί να είναι διακριτή και να αποτελεί εργαλείο συσπείρωσης και διεκδίκησης αναγνωσμάτων των μικρασιατικών πληθυσμών ως οργανικού μέρους της εθνικής ιστορίας.

Η Μικρασιατική Καταστροφή υπήρξε η μεγαλύτερη εθνική συμφορά στην Ιστορία του Νεώτερου Ελληνισμού. Η κατάρρευση του μετώπου και η διάλυση της Στρατιάς Μικράς Ασίας. Η πυρπόληση της Σμύρνης. Οι σφαγές και οι λεπλασίες στις πόλεις και τα χωριά. Οι μαρτυρικές πορείες των αιχμαλώτων και των ομήρων προς το εσωτερικό και η εξόντωση χιλιάδων Ελλήνων. Η εκδίωξη τέλος των υπολοίπων και η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών που ακολούθησε επισφράγισαν το ξεριζωμά του Ελληνισμού από τις προαιώνιες εστίες του στην Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

*Είναι χρέος μας να διατηρήσουμε
ζωντανή τη μνήμη της Μικρασιατικής καταστροφής*

Mια υποχρέωση που έχουν οι άνθρωποι είναι η διάτροπη στη μνήμη των γεγονότων που σημάδεψαν την ιστορία τους. Χρέος μας λοιπόν είναι να μη ξεχάσουμε τη Γενοκτονία των Ελλήνων στην Μικρά Ασία.

Εκατόν δύο χρόνια από τη φοβερή αυτή συμφορά του Ελληνισμού και η μνήμη παραμένει ζωντανή με έντονο το χρέος. Η Μικρασιατική καταστροφή υπήρξε η μεγαλύτερη καταστροφή στην ιστορία του Ελληνικού Έθνους, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Για πρώτη φορά ο Ελληνικός κόσμος περιορίστηκε στα γεωγραφικά όρια της Ελλάδας, στον νότο της Βαλκανικής χερσονήσου. Το δράμα που βίωσαν όλοι οι Χριστιανοί της Ανατολής υπήρξε ο επίλογος της επώδυνης διαδικασίας του αποικιακού ανταγωνισμού των Ευρωπαίων, της διανομής του πλανήτη, του ενδιαφέροντος των Ηνωμένων Πολιτειών για άνοιγμα αγορών και της κληρονομιάς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Κανένα πρόβλημα δεν λύθηκε με τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο (1914-1918). Ελπίδες γεννήθηκαν από τις διακηρύξεις του Αμερικανού Προέδρου Wilson και της Κοινωνίας των Εθνών για αυτόνομη κρατική υπόσταση για τους λαούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, για την επίλυση των αποικιακών προβλημάτων, για την ελεύθερη ναυσιπλοΐα. Με όλα αυτά συνδέεται και η Μικρασιατική εκστρατεία τον Μάιο του 1919 για να ελευθερωθούν εκατοντάδες χιλιάδες Ελλήνων της Μικράς Ασίας. Για αιώνες η Μικρά Ασία αποτελούσε το λίκνο του Ελληνισμού. Εκεί γεννήθηκε η ποίηση με τον Όμηρο, η Φυσική, η Φιλοσοφία, τα Μαθηματικά (Θαλής ο Μιλήσιος) και έθρεφαν και τρέφουν ακόμη πνευματικά ποιητές, επιστήμονες, σκηνοθέτες. Η Μικρά Ασία

ήταν ο χώρος όπου άνθισε ο Χριστιανισμός. Το χώμα της ποτίσθηκε με το αίμα χιλιάδων Αγίων Μαρτύρων. Εδώ έλαμψαν οι μεγάλοι Πατέρες της Ορθοδοξίας – Μέγας Βασίλειος, Γρηγόριος Ναζιανζηνός από την Καππαδοκία και Άγιος Αρσένιος από τα Φάρασα.

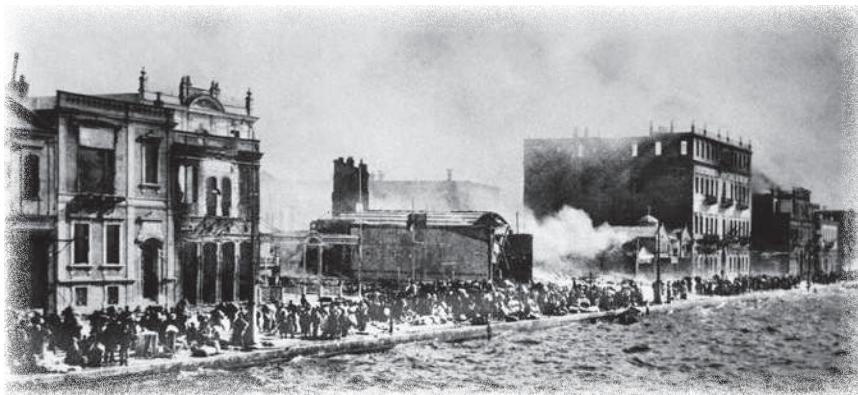
Όλοι οι Ευρωπαίοι, που ταξίδεψαν στην Μικρά Ασία, αναγνώριζαν ότι εκείνοι οι Έλληνες ήταν φυλή δοξασμένη σ' όλον τον κόσμο και οι πρόγονοί τους παιδαγωγοί όλου του κόσμου. Εκατόν δύο χρόνια μετά την καταστροφή, οι απόγονοι των προσφύγων, που επέζησαν από τη φωτιά και τη σφαγή, αποτελούν ένα δυναμικό και ζωτικό τμήμα της Ελληνικής κοινωνίας, χωρίς ποτέ να λησμονούν τη Μικρασιατική καταγωγή τους. Όσο ζουν οι Μικρασιάτες, ζει και η πατρίδα τους, η Ιωνία, η Αιολίδα και όλη η Μικρά Ασία. Η άσβεστη μνήμη της πατρίδας εκεί στην Ανατολή έχει περάσει μέσα στο αίμα, στις φλέβες των παιδιών τους. Η Μικρά Ασία μπορεί να άδειασε από Έλληνες Χριστιανούς, μπορεί να σιώπησε από τις καμπάνες και τα τάλαντα των μοναστηριών, μπορεί να ερήμωσε, εν τούτοις όμως μέσα από τη γη της αναδύεται ο πολιτισμός και η πίστη τους. Η Μικρά Ασία είναι ο χαμένος παράδεισος, που ο κάθε Έλληνας έχει χρέος να θυμάται.

Η Μικρασιατική Καταστροφή ήταν συμφορά για τον Ελληνισμό μεγαλύτερη και από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης καθώς σύμφωνα με τον απολογισμό ένα εκατομμύριο υπήρξαν οι νεκροί της Μικράς Ασίας, ενάμισι εκατομμύριο οι πρόσφυγες που ήρθαν στην Ελλάδα και διακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες πήγαν στην Ρωσία και σε άλλες χώρες, άγνωστος παραμένει ακόμη ο αριθμός των αγνοουμένων.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Το Ιστορικό της μνήμης

Κάθε χρόνο εδώ και εκατόν δύο χρόνια, τέλος Αυγούστου με αρχές Σεπτεμβρίου ξαναζωντανεύουν οι μνήμες των «αλησμόντων πατρίδων». Έρχονται στον νου οι φρικτές εικόνες της Γενοκτονίας - ή της Μικρασιατικής καταστροφής, όπως την είπαν - και στοιχειώνουν για πάντα στη μνήμη όλων των Ελλήνων. Οι σκέψεις όλων στρέφονται στην Σμύρνη, εκεί στην Προκυμαία του ξεριζωμού, όπου μαρτύρησαν χιλιάδες Έλληνες, με πρωτομάρτυρα τον Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομο. Ο υπόλοιπος επιζών Μικρασιατικός Ελληνισμός καταδικάστηκε σε αιώνια προσφυγιά, με τον πόνο του βίαιου εκπατρισμού. Μέσα στη φωτιά και στον καπνό αναγκάσθηκαν να καταφύγουν στη στενή παραλιακή ζώνη της Σμύρνης, δίπλα στη θάλασσα και τα συμμαχικά πλοία, που από μακριά παρακολουθούσαν το δράμα τους. Τον Αύγουστο του 1922 γράφει ο Μικρασιάτης Ακαδημαϊκός Ηλίας Βενέζης «Η καταστροφή της Ελλάδας στην Μικρασία είχε συντελεσθεί. Όλοι τρέχαν να φτάσουν στην παραλία, να προλάβουν τα καράβια, να περάσουν στην Ελλάδα, να γλυτώσουν. Τα ράκη της στρατιάς του Σαγγαρίου, οι Χριστιανοί της Ιωνίας και της

Αιολίδας που ξεριζώνονταν τρέχαν να προλάβουν, πριν φθάσουν οι Τούρκοι που κατέβαιναν καίγοντας και σκοτώνοντας. Ο Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος έμεινε αμετάπειστος. Αυτός θα έμενε. Ήταν φανερό ότι απάνω του θα ξεσπούσε πιο λυσσασμένη η οργή της Τουρκίας που κατέβαινε αλαλάζοντας.

Διαβάζουμε στην Ιστορία του Ελληνικού Έθνους του κ. Παπαρηγόπουλου: «Οι Σύμμαχοι και ιδιαιτέρως οι Άγγλοι, επέδειξαν, κατά τα τραγικάς εκείνας στιγμάς, ανήκουστον αναισθησίαν. Τα πληρώματα των εν Σμύρνη ναυλοχούντων πολεμικών των απέκοπτον τας χείρας και έθραν τας κεφαλάς των δυστυχών εκείνων Ελλήνων, που ενόμισαν ότι ημπορούσαν, αποφεύγοντες την τουρκικήν μάχαιραν, να εύρουν και άσυλον και προσωρινήν φιλοξενίαν εις τα πολεμικά σκάφη. Αφ' ετέρου οι Γάλλοι, εις τα Μουδανιά, έρριψαν ζεματιστό νερό εις όσους απεπειράθηκαν να ανέβουν επί των πλοίων των! Άλλα και ο Αμερικανός πρόξενος, όταν επήγε τότε εις γεύμα, δικαιολογεί την επιβράνδυσην της αφίξεώς του: Η λέμβος του προσέκρουσεν εις πτώματα Ελληνίδων γυναικών που έπλεαν εις την παραλίαν.»

Οι συνέπειες της Μικρασιατικής Καταστροφής

Με τον όρο Μικρασιατική Καταστροφή εννοούμε τη μεγαλύτερη εθνική τραγωδία στην Ιστορία του νεότερου Ελληνισμού. Αυτή συνίσταται στην κατάρρευση του Μικρασιατικού μετώπου τον Αύγουστο του 1922. Στην

ήττα και σχεδόν τη διάλυση της ένδοξης στρατιάς της Μικράς Ασίας. Στην πυρπόληση της Σμύρνης από τους Τούρκους. Στις σφαγές, στις λεπλασίες και τις άλλες φρικαλεότητες εις βάρος των Ελλήνων. Στην εξόντωση χι-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

λιάδων Ελλήνων και άλλων χριστιανών και κυρίως στον ξεριζωμό του Ελληνισμού από τις προαιώνιες εστίες του στην Μικρά Ασία, όπως και στην ανατολική Θράκη.

Η Μικρασιατική Καταστροφή δεν είναι απλώς ένα πολιτικό, διπλωματικό ή στρατιωτικό γεγονός. Αποτελεί ιστορική τομή μεγάλης βαρύτητας, που οποία διαβρώνει όλες τις πτυχές της μετά το 1922 Ιστορίας. Τα αίτια της Μικρασιατικής Καταστροφής θα μπορούσαμε να τα εστιάσουμε στα αντικρουόμενα συμφέροντα, στις εσωτερικές φιλονικίες, στις πολιτικές δικογνωμίες και τις μικροπολιτικές σκοπιμότητες. Το βασικότερο αίτιο ήταν όμως την δικόνοια που άφησε στην ελληνική κοινωνία ο εθνικός δικασμός. Αυτή δημιούργησε την πολιτική αστάθεια και στέρπησε από τον ελληνικό στρατό έμπειρα και άξια στελέχη. Παράλληλα τα αισθήματα έπαρσης από τις νίκες των βαλκανικών πολέμων και του Α' Παγκοσμίου πολέμου έκαναν τους Έλληνες να υποτιμήσουν την απειλή που συνιστούσε ο Κεμάλ Μουσταφά. Ακόμη, τα έξοδα της εκστρατείας και η σταδιακή απομόνωση της χώρας από τους λεγόμενους συμμάχους, συνετέλεσαν να γίνει το πρόβλημα οξύτερο.

Το συμπέρασμα σήμερα 102 χρόνια μετά είναι ότι υπάρχουν πολλές αρνητικές αλλά και κάποιες θετικές συνέπειες της Μικρασιατικής καταστροφής. Αρνητικές είναι οι συνέπειες στα ακόλουθα:

1) Τη ματαίωση για τον ολοκλήρωση της Μεγάλης Ιδέας και κατά τον απαισιότερο τρόπο ανακοπή της πορείας της. Η Μεγάλη Ιδέα, που οποία εννοούσαν ως τη συνέχεια του αγώνα του 1821, είναι το αλυτρωτικό κίνημα και η κύρια πολιτική του ελληνικού κράτους που είχε ως κύριο στόχο την απελευθέρωση όλων των περιοχών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στις οποίες ζούσαν μεγάλοι ελληνικοί πληθυσμοί και όλων των περιοχών που παραδοσιακά ανήκαν σε Έλληνες από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Όμως οι εσωτερικές συγκρούσεις, οι εξωτερικές πιέσεις, οι λανθασμένες εκτιμήσεις για φίλους και κυρίως για εχθρούς, κατέληξαν σε τραγικό τέλος, στην απομυθοποίηση της Μεγάλης Ιδέας.

2) Αποδείχθηκε, για άλλη μία φορά, η φθοροποιός δύναμη της δικόνοιας πηγεσίας και λαού στη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας. Δυστυχώς, ήταν επανάληψη ανάλογων στιγμών της Ιστορίας μας. Όπως σωστά έχει λεχθεί, από τους ιστορικούς, αυτή η εθνική τραγωδία έχει αιτία τον δικασμό των Ελλήνων που ισοδυναμεί με αυτοκτονία. Δεν χωρεί καμία αμφιβολία ότι οι μεγάλες ήττες του Ελληνισμού οφείλονται κατά κανόνα όχι τόσο στην ισχύ των αντιπάλων του, όσο στις δικές του εσωτερικές καταστροφικές ροπές.

3) Η Μικρασιατική Καταστροφή μας βοηθάει να επανεκτιμόσουμε τη στάση των λεγόμενων συμμάχων απέναντι μας αυτών που άφησαν αβούθητους τους Έλληνες της Σμύρνης. Αυτών που παρακολουθούσαν απαθείς την ανέπιωτη ανθρωπιστική κρίση. Τα γεγονότα αυτά θα πρέπει να είναι πολύτιμα διδάγματα για εμάς σήμερα.

4) Άμεσο επακόλουθο της Μικρασιατικής Καταστροφής αποτελεί το δράμα της προσφυγιάς που ήρθε να συμπληρώσει τον ασύλληπτο αριθμό θυμάτων.

5) Η εγκατάσταση των προσφύγων υπήρξε το μεγαλύτερο κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα που αντιμετώπισε το κράτος από της συστάσεώς του. Η φτωκή Ελλάδα δέχθηκε τα ξεριζωμένα παιδιά της και έκανε ότι μπορούσε για να ανακουφίσει τη συμφορά τους και να τα βοηθήσει.

Όμως πέραν των αρνητικών συνέπειών της Μικρασιατικής Καταστροφής υπάρχουν έστω και ελάχιστες θετικές, όπως η εθνική ομογένεια και η δημογραφική ενίσχυση του ελληνικού κράτους. Με την άφιξη των προσφύγων και την υποχρεωτική απομάκρυνση Τούρκων και Βουλγάρων, η Ελλάδα μεταβλήθηκε σε ένα από τα πλέον εθνικά ομοιογενή κράτη της Ευρώπης. Επιπλέον αύξησε σημαντικά τον αριθμό των κατοίκων της χώρας και συνετέλεσε αποφασιστικά στην αύξηση του αστικού και ημιαστικού πληθυσμού της. Με την Μικρασιατική Καταστροφή ξεκινά συστηματικά η οικοδόμηση της σύγχρονης αστικής Ελλάδας. Η άφιξη και ε-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

γκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα επηρέασε βαθιά κάθε πτυχή της ζωής, κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική. Σε οικονομικό επίπεδο η παρουσία του προσφυγικού πληθυσμού συνέβαλε στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Οι πρόσφυγες με τη δεξιότητα και την τεχνολογία που κατείχαν συνέτειναν στην ανάπτυξη της χώρας. Μεγάλη δε υπήρξε και η προσφορά των προσφύγων στην πνευματική και πολιτισμική ανά-

πτυξή του ελληνικού κράτους. Σημαντική υπήρξε η προσφορά του προσφυγικού στοιχείου και στον πολιτιστικό τομέα. Οι πρόσφυγες μετάγγισαν στη νέα τους πατρίδα τον λαϊκό πολιτισμό. Φέροντας μαζί τους τα ήθη και τα έθιμα τους, τις παραδόσεις τους, την εργατικότητά τους, τις θαυματουργές εικόνες και τα ιερά λείψανα των Μικρασιατών Αγίων μας, κατάφεραν να βελτιώσουν την πολιτιστική ζωή της χώρας μας.

Επίλογος

24 Ιουλίου 1923.

Υπεγραφή η Συνθηκη της Λιζαντζ.

Δόθηκαν στους Τούρκους Ανατολική Θράκη, Ιμβρος, Τένεδος και τα Στενά. Τα Δωδεκάνησα στους Ιταλούς. Με ξεχωριστή Ελληνο-τουρκική σύμβαση έγινε η ανταλλαγή των πληθυσμών (1.300.000 Έλληνες και 500.000 Τούρκοι), όχι όμως και καθορισμός της ανταλλαγής των περιουσιών. Οι Έλληνες ξεριζώθηκαν από την Μικρά Ασία μετά από 2.500 χρόνια. Χάθηκαν ανθρώπινες ζωές στον πόλεμο. Ο Τουρκικός εθνικιστικός φανατισμός έκανε φοβερά εγκλήματα σε βάρος αδύναμων και αθώων υπάρχεων. Οι πρόσφυγες στην Ελλάδα αναδημιουργήθηκαν, αν και θρηνούσαν για τα μέλη της οικογένειάς τους καθώς και για το βιός τους που έχασαν. Επειδή ήσαν άνθρωποι ευκατάστατοι, παιδείας και τεχνικής γνώσης, έδωσαν ώθηση σε πολλούς τομείς. Τονώθηκε λοιπόν η οικονομική και πνευματική ζωή στην Ελλάδα.

Ο Φώτης Κόντογλου έγραψε «Η Μικρά Ασία ήταν Βυζάντιο. Η ανθρώπινη ζωή θεμελιώθηκε σε άλλη βάση. Είναι ο καιρός και ο τόπος που ζούσαν οι άνθρωποι με τον πόθο του υπερφυσικού, της αιωνιότητας, γιατί πίστευαν στα μυστήρια και στην αλήθεια που αποκάλυψε ο Χριστός. Οι αρχαίοι ήσαν αλυσοδεμένοι από τον ορθό λόγο, η αρχαιότητα είναι η βασιλεία του λογικού». Έτσι και το Βυζάντιο και η Μικρά Ασία γίνηκε λυχνία που θα φωτίζει τον κόσμο στους αιώνες.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

*Το χρονικό που προηγείται της Μικρασιατικής
Καταστροφής και τα αποτελέσματα αυτής.*

*Οι διάξεις των Ελλήνων στην Μικρά Ασία
άρχισαν από το 1912.*

*Η στρατολογία στα τάγματα εργασίας έγινε
με την καθοδήγηση των Γερμανών.*

30 Μαΐου 1912. Οι Ιταλοί κατέλαβαν τα Δωδεκάνησα αφού εκδίωξαν την τουρκική φρουρά.

Οκτώβριος 1912. Η πρώτη σύγκρουση με τον Πρίγκιπα Κωνσταντίνο για το που θα προχωρήσουν τα Ελληνικά στρατεύματα. Η κρίση αποσοβήθηκε με επέμβαση του Βασιλιά Γεωργίου.

Μετά την κατάληψη από τα Ελληνικά Στρατεύματα των Γρεβενών, της Βέροιας και της Κατερίνης ο Αρχιστράτηπος-Διάδοχος Κωνσταντίνος και ο Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος διαφωνούν σχετικά με την προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί στη συνέχεια της προέλασης του στρατού μας. Αναφέρεται σχετικά ότι ο Κωνσταντίνος σκοπεύει να βαδίσει προς Μοναστήρι, ενώ ο Βενιζέλος για λόγους ύψιστης πολιτικής και διπλωματικής σημασίας, δηλώνει πως πρέπει να καταληφθεί η Θεσσαλονίκη. Τελικά, και μετά την παρέμβαση του Βασιλιά Γεωργίου και μετά το τηλεγράφημα του Πρωθυπουργού προς τον Διάδοχο Κωνσταντίνο που του συνιστούσε να βαδίσει «άνευ χρονοτριβής» προς την Θεσσαλονίκη που έλεγε στο τηλεγράφημα «Καθιστώ υμάς υπεύθυνο δια πάσαν αναβολή, έστω και στιγμής».

Οι δυνάμεις του Ελληνικού Στρατού, μετά την απελευθέρωση των Γιαννιτσών, μετακινήθηκαν προς την Θεσσαλονίκη για να προλάβουν την κατάληψή της από τους Βούλγαρους, έτσι στις 26 Οκτωβρίου 1912 τα Ελληνικά Στρατεύματα εισήλθαν νικηφόρα στην Θεσσαλονίκη. Όμως το συμβάν αυτό ο Διάδοχος και μετέπειτα ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος δεν το ξεπέρασε ποτέ και αυτό το μαρτυρούν τα γεγονότα που ακολούθισαν μέχρι την Μικρασιατική Καταστροφή.

Η οθωμανική φρουρά της Ρόδου παραδίδεται στον Ιταλό στρατηγό Giovanni Ameglio κοντά στο χωριό της Ψίνθου. Η πράξη σήμανε την παράδοση όλων των δυνάμεων στα Δωδεκάνησα.

Βενιζέλος: «Αναμένω να μοι γνωρίσετε την πεπατέρω διεύθυνσιν, γην θα ακολουθήσῃ η προέλαση του στρατού Θεσσαλίας. Παρακαλώ μόνον να έχετε υπ' όντι ότι σπουδαιοί πολιτικοί λόγοι επιβάλλουντα να ευρεθώμεν μίαν ώρα ταχύτερον εις την Θεσσαλονίκην.»

Κωνσταντίνος: «Ο στρατός δεν θα οδηγήσῃ κάτω της Θεσσαλονίκης. Εγώ έχω καθήκον να στραφώ κατό του Μοναστηρίου, εκτός αν θου το απαγορεύετε.»

Βενιζέλος: «Σας το απαγορεύει!»

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

28 Ιουλίου 1914. Έναρξη του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου.

12 Νοεμβρίου 1914. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία κηρύσσει τον πόλεμο στους Συμμάχους.

22 Φεβρουαρίου 1915. Η συνάντηση Βασιλιά - Πρωθυπουργού καταλήγει σε ναυάγιο με επιστέγασμα την παραίτηση του Πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου.

24 Φεβρουαρίου 1915. Νέος Πρωθυπουργός ανέλαβε ο Δημήτριος Γούναρης πολιτικός αντίπαλος του Βενιζέλου.

Απρίλιος - Οκτώβριος 1915. Γενοκτονία των Αρμενίων από τους Τούρκους.

31 Μαΐου 1915. Νικητής των εκλογών ο Ελευθέριος Βενιζέλος, όμως ο Δημήτριος Γούναρης δηλώνει ότι η κυβέρνησή του θα παραιτηθεί ευθύς ως το επιτρέψει τούτο η υγεία του βασιλέως.

10 Αυγούστου 1915. Ορκίστηκε η νέα κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου.

24 Σεπτεμβρίου 1915. Ο Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος εξαναγκάστηκε σε παραίτηση από τον Βασιλιά Κωνσταντίνο. Νέος Πρωθυπουργός ορκίστηκε ο Αλέξανδρος Ζαΐμης.

10 Νοεμβρίου 1915. Οι Φιλελεύθεροι δεν συμμετέχουν στις εκλογές της 6ης Δεκεμβρίου.

30 Οκτωβρίου 1915. Μετά την καταψήφιση από τη βουλή της Κυβέρνησης Αλέξανδρου Ζαΐμη στη συνεδρίαση 21-22 Οκτωβρίου νέος Πρωθυπουργός ο τραπεζίτης Στέφανος Σκουλούδης.

10 Ιουνίου 1916. Παραίτηση της Κυβέρνησης Στέφανου Σκουλούδη. Νέος Πρωθυπουργός ο Αλέξανδρος Ζαΐμης.

15 Αυγούστου 1916. Μεγάλη συγκέντρωση υποστηρικτών και οπαδών του Ελευθερίου Βενιζέλου στην Αθήνα όπου μίλησε ο Βενιζέλος ο οποίος τελείωσε την ομιλία του με μία ιστορική αποστροφή «Άφησε την θέσιν του αρχηγού κόμματος, εις την οποίαν θέλουν να σε καταβιβάσουν οι κάποιοι της δόξης Σου, Άνελθε πάλιν τας βαθμίδας τον θρόνον Σου και στάσου εκεί ψηλά».

20 Αυγούστου 1916. Μοίρα του συμμαχικού στόλου της Αντάντ είναι από χθες στον Πειραιά. Η ένταση στην πρωτεύουσα είναι μεγάλη και φανερό γίνεται ότι η κυβέρνηση Αλέξανδρου Ζαΐμη είναι πια ανίσχυρη να επιβάλλει την παρουσία του Ελληνικού κράτους.

24 Αυγούστου 1916. Ο Βενιζέλος σχημάτισε επαναστατική κυβέρνηση στην Κρήτη και κάλεσε τους Έλληνες να εναντιωθούν στον Βασιλιά Κωνσταντίνο και να ενωθούν με τους συμμάχους.

31 Αυγούστου 1916. Παρουσιάστηκαν στον Πρωθυπουργό Αλέξανδρο Ζαΐμη οι πρε-

Ο Δημήτριος Γούναρης

Μια Αρμένισσα με το μωρό της περπατά στην έρημο.

Ο Αλέξανδρος Ζαΐμης

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

σβευτές της Γερμανίας και της Βουλγαρίας και του ανακοίνωσαν ότι, εξαιτίας της παρουσίας και των επιχειρήσεων δυνάμεων της Αντάντ στην Μακεδονία, τα Γερμανοβουλγαρικά στρατεύματα θα καταλάβουν για λόγους πρόνοιας, όσα εδάφο «..... επιβάλλουν οι στρατηγικοί σκοποί τους».

4 Σεπτεμβρίου 1916. Μετά την παραίτηση της Κυβέρνησης του Αλέξανδρου Ζαΐμη ο Βασιλιάς ανέθεσε το σχηματισμό νέας κυβέρνησης στον Ν. Δημητρακόπουλο.

13 Σεπτεμβρίου 1916. Ο αρχηγός των Φιλελεύθερων Ελευθέριος Βενιζέλος συνοδευόμενος από πολλούς φίλους του αναχώρησε για την Θεσσαλονίκη αφού πρώτα περάσει από την Κρήτη όπου στις 28 Σεπτεμβρίου ανακοίνωσε την προσωρινή κυβέρνησή του. Στην Αθήνα η Κυβέρνηση Ν. Καλογερόπολου παραιτήθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 1916.

1η Οκτωβρίου 1916. Ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος μίλησε σε συγκέντρωση των ναυτών στο Πεδίο του Άρεως.

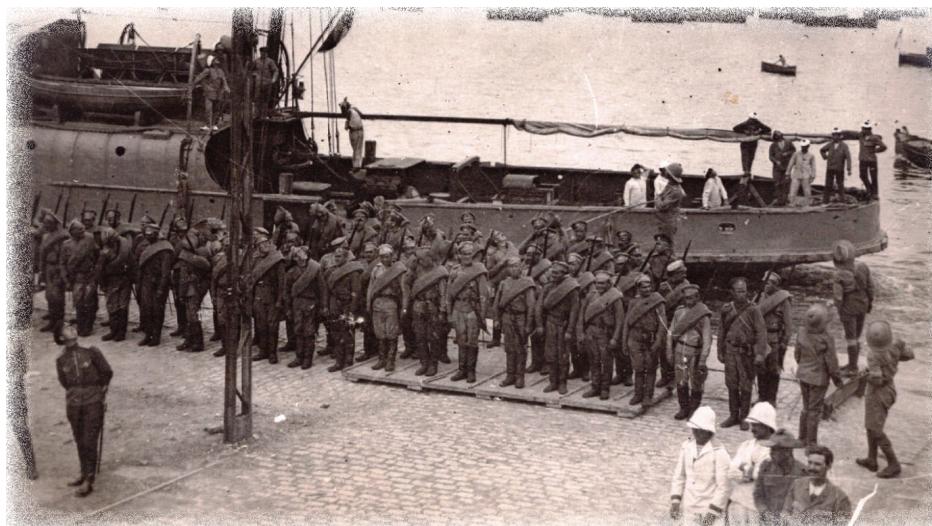
10 Οκτωβρίου 1916. Σε γεύμα που παρέθηκε προς τιμή του από την Επιτροπή Εθνικής Έμυνας Θεσσαλονίκης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος είπε και το εξής: «Σας ευχαριστά για την εμπιστοσύνην σας και δια την καλήν διαχείρησιν του έργου της Εθνικής Αμύνης. Το άλγος της εθνικής ψυχής είχεν εκχειλίσει. Ο λαός, ο οποίος κατήγαγεν κατά τα τελευταία έπτι πολιτικάς και στρατιωτικάς επιτυχίας, ο λαός αυτός οδηγήθη μέχρι των χειλέων της αβύσσου. Ο Κωνσταντίνος πιστεύει ότι είναι βασιλεύς ελέω θεού, αντιθέτως προς την θέλησιν του έθνους, όπερ, μη θίγον τον θεσμόν του στέμματος, θέλει όπως η Ελλάς παραμείνει Δημοκρατούμενη Μοναρχία».

12 Νοεμβρίου 1916. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος από την Θεσσαλονίκη κύριξε τον πόλεμο εναντίον της Βουλγαρίας και των συμμαχικών της Κεντρικών Δυνάμεων.

17 Νοεμβρίου 1916. Τα «Νοεμβριανά» κορύφωση του Εθνικού Διχασμού.

25 Νοεμβρίου 1916. Η «Τριανδρία» και η προσωρινή κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης κήρυξαν, με ειδικό διάγγελμα, έκπτωτο τον Βασιλιά Κωνσταντίνο.

12 Δεκεμβρίου 1916. Με πρωτοβουλία του Συνδέσμου Συντεχνιών οργανώθηκε πάνδημο συλλαλητήριο αντιβενιζελικών με τις ευλογίες και την κάλυψη του Κωνσταντίνου – για να αναθεματίσουν τον «ολετήρα» του Έθνους Ελευθέριο Βενιζέλο.

Στρατεύματα της Αντάντ στη Θεσσαλονίκη

29 Σεπτεμβρίου 1916. «Η Τριανδρία μετά τινών εκ των συνεργατών» Κουντουριώτης, Βενιζέλος, Δαγκλής.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Η τελετή του «αναθέματος» άρχισε με ειδική δέοση που διάβασε ο Μητροπολίτης Αθηνών Θεόκλητος.

Η δέοση τελείωσε με την ακόλουθη διαπίστωση και προτροπή του Θεόκλητου «Κατά του Ελευθερίου Βενιζέλου, τον φυλακίσαντα σεπτούς Αρχιερείς και επιβουλευθέντος την Βασιλείαν και την Πατρίδα, ανάθεμα ἔστω». Στη συνέχεια, το πλήθος άρχισε «να ρίπτει λίθους» στο σημείο που πρώτη έπεισε η πέτρα που έριξε ο Μητροπολίτης Θεόκλητος.

1915-1917. Εθνικός Διχασμός

2 Κυβερνήσεις, 2 κράτη Αθηνών και Θεσσαλονίκης

Διαφωνία Πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου και Βασιλιά Κωνσταντίνου, ως προς τη συμμετοχή της Ελλάδος στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

To “ανάθεμα” με χιλιάδες πέτρες κατά του Βενιζέλου

17 Ιουνίου 1917. Η Ελλάς εισέρχεται ως ενιαίο κράτος στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στην πλευρά της Αντάντ.

18 Οκτωβρίου 1918. Συνθήκη ανακωχής του Μούδρου. Ουσιαστική λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η Ελλάδα είναι με την πλευρά των νικητών.

30 Δεκεμβρίου 1918. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος εκπροσώπησε την Ελλάδα στο συνέδριο των νικητών του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου όπου υπέβαλε το επίσημο Ελληνικό Υπόμνημα με τις διεκδικήσεις στην Μικρά Ασία. Ήταν η εποχή που οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής Αγγλία και Γαλλία έβλεπαν στην Ελλάδα του Βενιζέλου ένα σταθερό, μαχητικό και αξιόπιστο σύμμαχο. Οι σχέσεις αυτές είχαν ήδη σφυρολατηθεί από την εποχή των νικηφόρων Βαλκανικών πολέμων, οι οποίοι διπλασίασαν την Ελλάδα κατά τα έτη 1912-1913. Ο Βενιζέλος με το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, δεν άφησε τη χώρα να παραμένει ουδέτερη, όπως επιθυμούσε το Ελληνικό Στέμμα,

κάτι που στην ουσία θα μπορούσε να ισοδυναμεί ακόμη και με την υπαγωγή της Ελλάδας στη σφαίρα των Κεντρικών Δυνάμεων και τελικά της Γερμανίας. Η εξέλιξη του πολέμου δικαίωσε τον Έλληνα Πρωθυπουργό πλήρως και έτσι η χώρα βρέθηκε το 1918 όχι απλώς να κάθεται στο τραπέζι των νικητών, αλλά και να προετοιμάζεται για το πιο μεγαλειώδες επίτευγμα της διπλωματικής ιστορίας της τη Συνθήκη των Σεβρών του 1920 που έθετε τις βάσεις για την «Ελλάδα των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών». Και με συμμαχική εντολή την 1η Μαΐου 1919 το καταδρομικό «Αβέρωφ» κατέπλευσε στο λιμάνι της Σμύρνης.

Το θωρηκτό «Κιλκίς» και Αβέρωφ»

1η Ιανουαρίου 1919. Ουκρανική Εκστρατεία. Ο Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος στέλνει στρατό κατά των επαναστατημένων Ρώσων (Μπολσεβίκων).

18 Ιανουαρίου 1919. Έναρξη συνδιάσκεψης Ειρήνης των Παρισίων.

Φεβρουάριος-Μάρτιος 1919. Εκστρατεία των Συμμάχων κατά των Μπολσεβίκων στην Ουκρανία με τη συμμετοχή Ελληνικής στρατιωτικής δύναμης.

Μάρτιος 1919. Η Ιταλία που κατείχε τα Δωδεκάνησα από το 1912 κατέλαβε αιφνιδιαστικά την περιοχή της Αττάλειας.

23 Απριλίου 1919. Στη Συνδιάσκεψη Ειρήνης στον Παρίσι, ο Βρετανός Πρωθυπουργός Lloyd George, γνωστοποιεί στον Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο, την απόφαση των 3 του Συμβουλίου (Αγγλία - Γαλλία - ΗΠΑ) «δια την άμεσον αποστολή Ελληνικών Στρατευμάτων εις Σμύρνην».

29 Απριλίου 1919. Βρετανία - Γαλλία και ΗΠΑ, για δικούς τους λόγους, συναινούν στην αποστολή Ελληνικών

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

δυνάμεων στην Σμύρνη, προκειμένου να αποτραπεί η κατάληψή της από την Ιταλία.

15 Μαΐου 1919. Αποβίβαση Ελληνικών στρατευμάτων στην Σμύρνη με εντολή του Ανώτατου Συμμαχικού Συμβουλίου.

19 Μαΐου 1919. Απόβαση του Μουσταφά Κεμάλ στην Σαμψούντα.

21 Μαΐου 1919. Ο Αριστείδης Στεργιάδης φθάνει στην Σμύρνη, για να αναλάβει Ύπατος Αρμοστής Σμύρνης (1919-1922).

Μάιος 1919. Απελευθέρωση Μαινεμένης – Μαγνησίας – Αϊδινίου – Κυδωνιών (Αϊβαλί) Περγάμου.

21 Ιουνίου 1919. Πρωτόκολλο της Αμάσειας. Ο Μουσταφά Κεμάλ διακηρύσσει την αντίσταση κατά των συμμαχικών αποφάσεων.

28 Ιουνίου 1919. Συνθήκη των Βερσαλλιών, μεταξύ Συμμάχων και Γερμανίας. Τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

18 Ιουλίου 1919. Ο Άγγλος στρατηγός Μιλν τοποθετείται επικεφαλής όλων των στρατευμάτων της Μικράς Ασίας.

21 Ιουλίου 1919. Σύσταση Διασυμμαχικής Ανακριτικής Επιτροπής για να εξετάσει τις αυθαιρεσίες του Ελληνικού στρατού κατά την απόβαση στην Σμύρνη, σύμφωνα με Τουρκικές καταγγελίες.

10-25 Ιουλίου 1919. Συνέδριο στο Ερζερούμ. Ψηφίζεται ο «Εθνικός Όρκος». Βασική αρχή «Η Τουρκία για τους Τούρκους».

27 Νοεμβρίου 1919. Συνθήκη του Νεϊγύ. Η Βουλγαρία χάνει οριστικά την Δυτική Θράκη. Συμφωνία για αμοιβαία και εθελούσια μετανάστευση Ελλήνων και Βουλγάρων.

4-11 Σεπτεμβρίου 1919. Συνέδριο της Σεβάστειας. Η «αφετηρία της πολιτικής ζωής του Τουρκικού Έθνους».

27 Δεκεμβρίου 1919. Ο Μουσταφά Κεμάλ εισέρχεται θριαμβευτικά στην Άγκυρα, καθιστώντάς την κέντρο του Εθνικού Τουρκικού Κινήματος.

15 Φεβρουαρίου 1920. Ο Αρχιστράτηγος Λ. Παρασκευόπουλος ορίζεται γενικός διοικητής της Στρατιάς Μικράς Ασίας.

16 Μαρτίου 1920. Οι Σύμμαχοι με τη συμμετοχή και του Ελληνικού στρατού καταλαμβάνουν την Κωνσταντινούπολη.

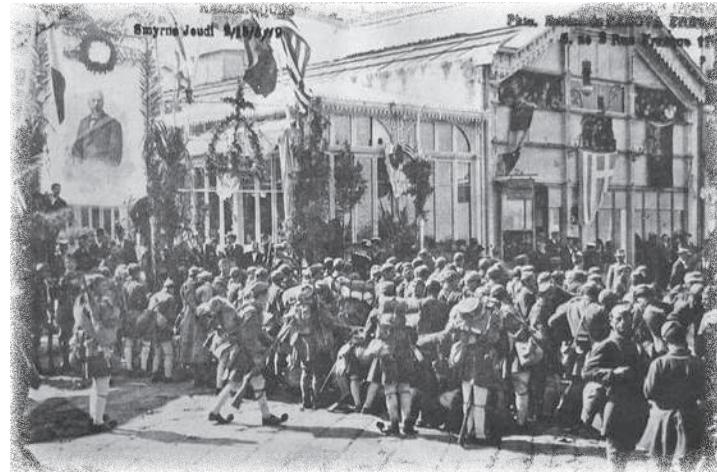
10-23 Απριλίου 1920. Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση στης Άγκυρας.

Ιούνιος 1920. Απελευθέρωση Φιλαδέλφειας – Προύσας – Πανόρμου.

25 Ιουνίου 1920. Κατάληψη της Προύσας από τον Ελληνικό Στρατό.

26 Ιουλίου 1920. Τα Ελληνικά Στρατεύματα μπαίνουν στην Αδριανούπολη.

28 Ιουλίου - 10 Αυγούστου 1920. Υπογράφεται η Συνθήκη των Σεβρών. Ο Σουλτάνος Μωάμεθ ΣΤ' δέχεται τη διάλυση της

Έλληνες στρατιώτες στην προκυμαία της Σμύρνης

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπογράφει τη Συνθήκη των Σερβών

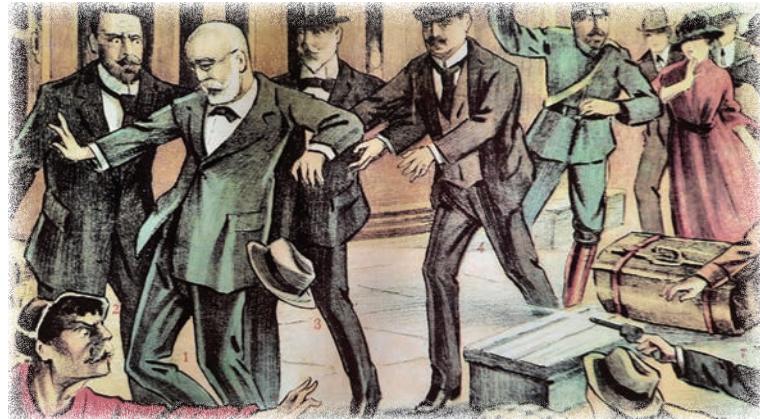
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στην Ελλάδα παραχωρείται, με ξεχωριστή συνθήκη, η Δυτική και Ανατολική Θράκη, η Ιμβρος και η Τένεδος. Η Σμύρνη τίθεται υπό Ελληνική διοίκηση προσωρινά, με πρόβλεψη η οριστική απόφαση να ληφθεί πέντε χρόνια αργότερα με δημοψήφισμα.

Κατοχύρωσις της Ελληνικής κυριαρχίας στα νησιά του Αιγαίου, πλην Δωδεκανήσων.

Η επικύρωση της Συνθήκης δεν έγινε σε κανένα Κοινοβούλιο και ουσιαστικά ποτέ δεν εφαρμόστηκε.

30 Ιουλίου 1920. Απόπειρα δολοφονίας κατά του Πρωθυπουργού Ελευθέριου Βενιζέλου στο Παρίσι.

Η απόπειρα δολοφονίας κατά του Βενιζέλου σε λιθογραφία της εποχής

31 Ιουλίου 1920. Δολοφονία Ιωνος Δραγούμη «Ιουλιανά».

7 Σεπτεμβρίου 1920. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος καταθέτει στη Βουλή το κείμενο της Συνθήκης των Σεβρών και ανακρύσσεται «άξιο της Πατρίδος τέκνον».

Η εκτέλεση του Ιωνος Δραγούμη

11 Σεπτεμβρίου 1920. Η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου διαλύει την Βουλή και προκηρύσσει εκλογές. Αρχίζει η προεκλογική περίοδος με διαδηλώσεις και συμπλοκές μεταξύ αντιφρονούντων. Ανοίγουν πάλι οι πληγές του Εθνικού δικασμού.

11 Οκτωβρίου 1920. Θάνατος του Βασιλιά Αλεξάνδρου.

14 Νοεμβρίου 1920. Εκλογική ήττα του Βενιζέλου, δεν εκλέχτηκε καν βουλευτής και αναχωρεί αυτοεξόριστος στο Παρίσι. Μεγάλες αλλαγές στις ανώτατες βαθμίδες του Ελληνικού Στρατού. Καταστρεπτική αποδείχθηκε η απομάκρυνση Ηγετών – Αξιωματικών, με κριτήριο τις κομματικές πεποιθήσεις. Υπήρξαν μέχρι την καταστροφή, συνεχείς αλλαγές Κυβερνήσεων και Πρωθυπουργών, που ήταν κατά σειρά Νικόλαος Καλογερόπουλος – Δημήτριος Γούναρης – Νικόλαος Στράτος – Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης – Νικόλαος Τριανταφυλλάκος. Οι αντιβενιζελικοί, αντίθετα με όσα προεκλογικά υποσχέθηκαν και κέρδισαν τις εκλογές, συνέχισαν τον πόλεμο και μάλιστα με προέλαση στα βάθια της Τουρκίας. Ένα άλλο μεγάλο ερώτημα, πέραν του πως φθάσαμε στην καταστροφή, είναι και εκείνο που έχει να κάνει με τα των εκλογών του 1920.

22 Νοεμβρίου 1920. Δημοψήφισμα και επάνοδος του Βασιλιά Κωνσταντίνου. Υπήρξε αντίδραση των λεγόμενων Συμμάχων οι οποίοι αποδεσμεύονται από τις υποχρεώσεις τους απέναντι στην Ελλάδα, σταματούν δε και τη χορήγηση δανείων.

10 Ιανουαρίου 1921. Πρώτη νίκη του τουρκικού στρατού υπό τον Ισμέτ Πασά στη θέση Ινονού.

Βαρύ πυροβολικό μετακινούμενο προς Εσκί Σεχίρ

1921. Οι Γάλλοι πρώτοι υπέγραψαν οικονομική συμφωνία με τον Κεμάλ Ατατούρκ και του έδιναν πολεμικό υλικό.

Οι Έλληνες έφτασαν ως τον Σαγγάριο Ποταμό και παρέμειναν ένα έτος στη γραμμή Εσκί Σεχίρ – Κιουτάχεια – Αφιόν Καραχισάρ.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

16 Μαρτίου 1921. Τουρκοσοβιετικό Σύμφωνο Φιλίας.

29 Μαΐου 1921. Ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος αναχωρεί για την Σμύρνη και τίθεται επικεφαλής στρατού.

16 Ιουνίου 1921. Απόφαση της Εθνοσυνέλευσης της Άγκυρας για τον εκτοπισμό των αρρένων Ελλήνων του Πόντου.

1ούλιος 1921. Τριπλή μάχη Αφίον Καραχισάρ – Κιουτάχεια – Εσκί Σεχίρ (Δορύλαιο). Ο Ελληνικός Στρατός καταλαμβάνει την Κιουτάχεια, το Εσκί Σεχίρ και το Αφίον Καραχισάρ, είναι μία νίκη χωρίς όμως να εκμηδενιστεί ο εχθρός. Ο κύριος όγκος του τουρκικού στρατού υποχώρησε αλώβητος και οχυρώθηκε ανατολικά του Σαγγαρίου ποταμού.

15 Ιουλίου 1921. Γίνεται πολεμικό συμβούλιο στην Κιουτάχεια στο οποίο συμμετάσχουν ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος, ο Πρωθυπουργός Δημήτριος Γούναρης, ο Υπουργός Στρατιωτικών Νικόλαος Θεοτόκης και ανώτατοι αξιωματικοί. Αποφασίζεται η προέλαση προς την Άγκυρα, η συντριβή του τουρκικού στρατού και ο εξαναγκασμός του σε συνθηκολόγηση.

1η Αυγούστου 1921. Αρχίζει η εκστρατεία Σαγγαρίου – Άγκυρας που διήρκησε έναν μήνα και απέτυχε πλήρως. Ο Ελληνικός Στρατός παρά την υπερπροσπάθεια κάτω από αντίστοιχες καιρικές συνθήκες, μάχες, αστία, δίψα, προβλήματα επικοινωνιών, ανεφοδιασμού και επισιτισμού αναγκάστηκε να οπισθοχωρήσει στις αρχικές του θέσεις. Περνάει σε αμυντική κατάσταση και η πρωτοβουλία των κινήσεων περνά στον Μουσταφά Κεμάλ.

10-29 Αυγούστου 1921. Μάχη του Σαγγάριου. Ήττα Ελληνικού στρατού.

Οκτώβριος 1921. Ίδρυση της «Μικρασιατικής Άμυνας». Είναι μία κίνηση απελπισίας για τη δημιουργία αυτόνομου ιωνικού κράτους στην περιφέρεια της Σμύρνης, προκειμένου να προστατευτεί ο Ελληνικός πληθυσμός. Υπέρ της κίνησης ήταν ο Μπροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, ο αρχιστράτηγος Παπούλας και άλλοι, κατά της κίνησης η Ελληνική Κυβέρνηση, ο Ύπατος Αρμοστής της Σμύρνης Αριστείδης Στεργιάδης και ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες, τελικά δεν προχώρησε.

20 Οκτωβρίου 1921. Συμφωνία της Άγκυρας μεταξύ Γαλλίας και Μουσταφά Κεμάλ. Οριστική αποχώρηση του γαλλικού στρατού από την Κιλικία.

10 Ιανουαρίου 1922. Ο Στρατηγός Παπούλας ειδοποιεί την Κυβέρνηση, ότι αν δεν σταλούν στο μέτωπο ενισχύσεις, χρήματα και πολεμικό υλικό, ο Ελληνικός Στρατός θα πρέπει να αποχωρήσει από την Μικρά Ασία.

9-26 Μαρτίου 1922. Διασυμμαχική Συνδιάσκεψη των Παρισίων με στόχο την ανακωχή στο μέτωπο της Μικράς Ασίας.

9-22 Μαΐου 1922. Κυβέρνηση Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη.

23 Μαΐου 1922. Ο νέος αρχιστράτηγος Γεώργιος Χατζανέστης φθάνει στην Σμύρνη.

Ο Κωνσταντίνος επισκέπτεται τη Σμύρνη στις 29 Μαΐου 1921

Στρατιώτες στις όχθες του Σαγγάριου

Ο διοικητής της Στρατιάς Μικράς Ασίας, αντιστράτηγος Χατζανέστης

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1ούλιος 1922. Επιχείρηση κατάληψης της Κωνσταντινούπολης η οποία τότε ήταν υπό συμμαχική διοίκηση. Ήταν η τελευταία απέλπιδα προσπάθεια της Ελληνικής Κυβέρνησης για να βγει από το αδιέξοδο του πολέμου και να πάει σε διπλωματική λύση. Έγινε μετακίνηση 25.000 ανδρών από το μέτωπο της Μικράς Ασίας (Αφίον Καραχισάρ) στην Ανατολική Θράκη. Υπήρξε άρνηση των Μεγάλων Δυνάμεων για να συμφωνήσουν με τις αποφάσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης που απειλούν με πόλεμο και έτσι η Ελληνική Κυβέρνηση αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το σχέδιο.

16 Ιουλίου 1922. Με τον νόμο 2870/1922 «Απαγορεύεται η εν Ελλάδι αποβίβασις προσώπων ομαδόν αφικνουμένων εξ αλλοδαπής, εφ' όσον αυτοί δεν είναι εφοδιασμένοι δια τακτικών διαβατηρίων νομίμως τεθεωρημένων». Δηλαδή έκλεινε τα Ελληνικά λιμάνια για τους Μικρασιάτες πρόσφυγες.

31 Ιουλίου 1922. Κηρύσσεται η αυτονομία της Ιωνίας από τον Αριστείδη Στεργιάδη.

26 Αυγούστου 1922. Τουρκική αντεπίθεση στο Αφιόν Καραχισάρ. Κατάρρευση της Ελληνικής Στρατιάς.

25 Αυγούστου 1922. Το τελευταίο γράμμα του Μητροπολίτη Χρυσοστόμου Σμύρνης πριν από την καταστροφή.

Τη 25 Αυγούστου 1922

«Αγαπητέ φίλε και αδελφέ κ. Ελευθέριε Βενιζέλε,

Επέστη η μεγάλη ώρα της μεγάλης εκ μέρους σας χειρονομίας. Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας, το Ελληνικόν Κράτος αλλά και σύμπαν το Ελληνικόν Έθνος καταβαίνει πλέον εις τον Άδην από του οποίου καμμία πλέον δύναμις δεν θα δυνηθή να το αναβιβάσῃ και το σώση.

Της αφαντάστου ταύτης καταστροφής βεβαίως αίτιοι είναι οι πολιτικοί και προσωπικοί σας εχθροί, πλην και Υμείς φέρετε μέγιστον της ευθύνης βάρος δια δύο πράξεις Σας.

Πρώτον, διότι αποστείλατε, εις Μ. Ασίαν ως Ύπατον Αρμοστήν έναν παράφρονα και εγωιστήν. Και δεύτερον διότι πρωτού αποπερατώσητε το έργον σας και θέσητε την κορωνίδα και το επιστέγασμα επί του ανεγερθέντος αφαντάστως ωραίου και μεγαλοπρεπούς δημιουργήματός Σας, της καταθέσεως των θεμελίων της περικλεεστάτης ποτέ Βυζαντινής μας Αυτοκρατορίας, είχατε την ατυχή και ένοχον έμπνευσιν να διατάξητε εκλογάς κατ' αυτάς ακριβώς τας παραμονάς της εισόδου Σας εις Κωνσταντινούπολιν και της καταλήψεως αυτής υπό του Ελληνικού Στρατού προς εκτέλεσιν – οιμι – διά παντός καταστραφείσης Συνθήκης των Σεβρών.

Αλλά γέγονεν ο γέγονεν.

Ακόμη υπάρχει καιρός αν όχι να σωθή η Συνθήκη των Σεβρών, αλλά τουλάιστον να μην καταστραφή τελείως το Ελληνικόν Έθνος διά της απωλείας ότι μόνον της Μ. Ασίας αλλά και της Θράκης και αυτής ίσως της Μακεδονίας.

Και επειδή οι καιροί ου μενετοί πλέον, έκρινα καθήκον και εμόν απαραίτητον να κυλίσω τον πίθον μου εν μέσω της γενικής κινήσεως της παγκοίνου εδώ συμφοράς μας και πρώτον μεν έγραψα με ημερομηνίαν 21 Αυγούστου προς τον επί του Ελληνικού Θρόνου ευρισκόμενον Κωνσταντίνον να προβή εις τα μεγάλας αποφάσεις, εν αις πρωτίστην θεωρώ την ανάληψιν της πηδαλιουχίας του ελληνικού σκάφους παρά της πάγκοιν την ευρωπαϊκήν υπόληψιν κεκτημένης Σης κορυφής.

Η Κατάρρευση του Μετώπου στο Αφιόν Καραχισάρ τον Αύγουστο του 1922.

Ο Μητροπολίτης Χρυσόστομος Σμύρνης

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Την παράδοσιν της διοικήσεως του Στρατού εις τους εκδιωχθέντας αξιωματικούς της Αμύνης, οι οποίοι γνωρίζουν πώς ανασυντάσσεται καταστραμμένος στρατός και οδηγείται εις την νίκην και την άμεσον εντεύθεν εκδίωξιν Στεργιάδου και Χατζανέστη και άλλα σχετικά.

Έκρινα δε προ παντός απαραίτητον εκ των φλογών της καταστροφής εν αις οδυνάται ο Μικρασιατικός Ελληνισμός, και ζήτημα είναι εάν όταν το παρόν μου γράμμα αναγιγνώσκεται υπό της Υπερέας Εξοχότητος, αν ημείς πλέον υπάρχωμεν εν ζωή προοριζόμενοι – τις οίδε – κατ' ανεξερευνήτους βουλάς της Θείας Προνοίας εις θυσίαν και μαρτύριον, ν' απευθύνω την ύστατην ταύτην έκκλησιν προς την φιλογενή και μεγάλην ψυχήν Σας και να Σας είπω μόνο δύο λέξεις.

Εάν διά να σώσητε την Ελλάδα εκρίνατε καθήκον σας να προβήτε εις τον επαναστατικόν κίνημα της Θεσσαλονίκης, μη διστάσητε τώρα να προβήτε εις εκατόν τοιαύτα κινήματα, ίνα σώσητε τώρα ολόκληρον τον απανταχού και ιδία τον μικρασιατικόν και θρακικόν Ελληνισμόν, ο οποίος τόσην θρησκευτικήν λατρείαν τρέφει προς Υμάς.

Και νυν, φίλτατε αδελφέ, σε μόνον θεωρούμεν τον από μηχανής Θεόν, σε βράχον, σε ελπίδα, σε σωτήρα και σε μεσσίαν μας.

Περίζωσε την ρομφαίαν του λόγο σου κατευοδού προς υμάς και κόψον τον άλυτον διά την διπλωματίαν μέχρι σήμερον δεσμόν του Ανατολικού Ζητήματος.

Πίπτων επί του τραχήλου υμών, περιλούό υμάς δι' απείρων φιλημάτων σεβασμού και αγάπης».

Ο Σμύρνης Χρυσόστομος

13 Αυγούστου 1922. Αρχίζει η τουρκική αντεπίθεση και η κατάρρευση του Μετώπου. Άτακτη υποχώρωση, κατά κανόνα, των Ελληνικών δυνάμεων προς τα παράλια. Αιχμαλωσίες Ελλήνων στρατιωτών. Πολλοί Μικρασιάτες στρατιώτες προτίμος να αυτοκτονήσουν, παρά να παραδοθούν, γιατί αυτούς ειδικά οι Τούρκοι τους βασανίζαν και τους εκτελούσαν επί τόπου. Η Ελληνική Κυβέρνηση έχοντας πλήρη άγνοια των διαδραματιζόμενων στο μέτωπο, έπαισε τον Χατζανέστη και όρισε αρχιστράτηγο τον αιχμάλωτο Νικόλαο Τρικούπη. Αυτός θα μάθαινε την πραγματική του, από τον ίδιο τον Μουσταφά Κεμάλ. Όταν η Κυβέρνηση ήταν σε πλήρη σύγχυση αντελήφθη το λάθος της, όρισε νέο αρχιστράτηγο τον Πολυμενάκο. Στρατός όμως δεν υπήρχε πλέον.

26 Αυγούστου 1922. Ο Αριστείδης Στεργιάδης εγκαταλείπει την Σμύρνη με Αγγλικό πλοίο. Εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Γαλλία και δεν επέστρεψε ποτέ στην Ελλάδα. Στους Μικρασιάτες το όνομα του Στερδιάδη έγινε συνώνυμο της προδοσίας. Χιλιάδες Μικρασιάτες είναι την προκυμαία και κοιτούν το πέλαγος περιμένοντας τα πλοία τα οποία όμως δεν έρχονται.

27 Αυγούστου 1922. Η Μπρόπολη της Αγίας Φωτεινής στην Σμύρνη είναι γεμάτη από πλήθος που προσεύχεται μαζί με τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο. Εκατοντάδες χιλιάδες Σμυρνιοί και πρόσφυγες στην προκυμαία. Ούτε Ελληνικά πλοία εμφανίζονται αλλά ούτε και τα πολεμικά πλοία της Δύσης φαίνονται διατεθειμένα να βοηθήσουν. Λίγο πριν το μεσημέρι περίπου 500 άτακτοι Τσέτες έφιπποι εισβάλλουν στην Σμύρνη και μετά ακολουθεί ισχυρό τμήμα του τουρκικού πεζικού υπό τη διοίκηση του Νουρεντίν Πασά. Το μαρτύριο του πληθυσμού άρχισε με δολοφονίες, βιασμούς και καταστροφή κάθε ελληνικής περιουσίας. Ο τελευταίος Μπροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος βρίσκει μαρτυρικό θάνατο.

9 Σεπτεμβρίου 1922. Τα τουρκικά στρατεύματα εισέρχονται στην Σμύρνη.

10 Σεπτεμβρίου 1922. Ο Μπροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος θανατώνεται από τον φανατισμένο όχλο.

Ο Αριστείδης Στεργιάδης

Η Αγία Φωτεινή

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Εικόνα πλήρους καταστροφής στην αρμενική συνοικία της Σμύρνης.
Η φωτιά που κατέκαψε την πρωτεύουσα της Ιωνίας ξεκίνησε από εκεί

Η ηγεσία του κινήματος της 11ης Σεπτεμβρίου.

11 Σεπτεμβρίου 1922. Κίνημα του Στρατού και του Ναυτικού. Οι Στρατιωτικοί Ηγέτες Νικόλαος Πλαστήρας – Στυλιανός Γονατάς και Δημήτριος Φωκάς ζητούν ανατροπή του Βασιλιά Κωνσταντίνου και επάνοδο στην εξουσία Ελευθερίου Βενιζέλου καθώς και τιμωρία των ενόχων.

13 Σεπτεμβρίου 1922. Φωτιά που εκδηλώνεται στην Αρμενική συνοικία καίει ολόκληρη την Σμύρνη. Εκατοντά-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

δες χιλιάδες πρόσφυγες εγκαταλείπουν την πόλη υπό δραματικές συνθήκες.

25 Σεπτεμβρίου 1922. Η Ανακωχή των Μουδανιών τερματίζει τις εκθροπραξίες μεταξύ των εμπόλεμων. Παραχωρείται στην Τουρκία η Ανατολική Θράκη μέχρι τον Έβρο ποταμό και 400.000' Έλληνες υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την Ανατολική Θράκη.

13 Οκτωβρίου 1922. Στις 13 Οκτωβρίου υπεγράφει η ανακωχή των Μουδανιών. Οι σύμμαχοι, αφού εξασφάλισαν τον έλεγχο των Στενών υποχρέωνταν τους Έλληνες, που επί τρία χρόνια τους κάλυπταν στρατιωτικά, να φύγουν από Μικρά Ασία και Θράκη.

31 Οκτωβρίου 1922. Αρχίζει η Δίκη των «6».

15 Νοεμβρίου 1922. Εκδόθηκε η επιμορφωτική διάταξη για τη δικαστηρίου και αποφασί-

Το κτίριο όπου υπογράφτηκε η ανακωχή των Μουδανιών

Η Δίκη των «6». Οι κατηγορούμενοι: από τα αριστερά, Μ. Γούδας, Γ. Μπαλτατζής, Ξ. Στρατηγός, Δ. Γούναρης, Ν. Στράτος, Ν. Θεοτόκης, Π. Πρωτοπαπαδάκης

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

στικες η εκτέλεση των Πρωτοπαπαδάκη - Γούναρη - Στράτο - Μπαλτατζή - Θεοτόκη και Χατζανέστη στο Γουδί.

17 Ιανουαρίου 1923. Υπογράφτηκε στην Λωζάνη στην Συνθήκη ανταλλαγής πληθυσμών και αιχμαλώτων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

24 Ιουλίου 1923. Συνθήκη της Λωζάνης. Η ανατολική Θράκη, π' ίμβρος, η Τένεδος και η ζώνη της Σμύρνης παραχωρούνται στην Τουρκία. Υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

29 Σεπτεμβρίου 1923. Ιδρύεται η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων.

29 Οκτωβρίου 1923. Ο Μουσταφά Κεμάλ εκλέγεται πρώτος Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας.

24 Νοεμβρίου 1923. Έγινε στην Αθήνα μνημόσυνο υπέρ των σφαγιασθέντων Ελλήνων της Μικράς Ασίας και του ήρωος Εθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου.

1η Μαρτίου 1924. Καταργείται το χαλιφάτο στην Τουρκία.

25 Μαρτίου 1924. Η Ελληνική βουλή ψηφίζει την κατάργηση της μοναρχίας και την ανακήρυξη της Δημοκρατίας.

30 Οκτωβρίου 1930. Υπογράφτηκε στην Άγκυρα το Σύμφωνο Ελληνοτουρκικής Φιλίας από τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος Ελευθέριο Βενιζέλο και τον Τούρκο Πρόεδρο Μουσταφά Κεμάλ. Οι περιουσίες των προσφύγων παραχωρούνται στο τουρκικό κράτος.

Ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Κεμάλ στη δεξίωση στην Αγκυρα, που ακολούθησε την υπογραφή του ελληνοτουρκικού Συμφώνου Φιλίας στις 30 Οκτωβρίου 1930.

Το Σύμφωνο Φιλίας

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

Σμύρνη προκυμαία

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
✖ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ Περιοδοί Ι. Χριστού, Βασιλείου Μεγάλου Τηλεμάχου μ.	Σιλβέστρου πάνα Ρώμης, θεαγένους ιερομάρτ., Σεραφείμ του Σάρωφ	Μαλάχιο προφήτου, Γορδίου μάρτ., Θωμαΐδος μάρτ. εκ Λέσβου	Σύναξις 70 Αποστόλων, Ονούφριου οσ. του Νέου, Νικηφόρου του Λεπρού, Θεοκτίστου μάρτ.	Θεοπέμπτου, Θεωνά, Συγκλητικής οσίας, Ρωμανού Νέου οσιού,, Φωστηρίου οσ.	✖ ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ (Μέγας Αγιασμός)	✖ Σύναξης του Τιμίου Προδρόμου & Βαπτιστού Ιωάννου, Αθανασίου εξ Απταλείας νεομ.
1 ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ Γεωργίου Χοζεβίτου, Δομήνικης οσ., Κύρου Κων/λεως	2 Πολυεύκου μάρτ., Ευστρατίου οσίου, Πέτρου εκ Σεβαστείας, Αντωνίνης μάρτ.	3 Γρηγορίου επ. Νύσσης, Δομετιανού επ. Μελιτινής, Μαρκιανού πρεσβ.	4 ⌚ Τελευταίο Τέταρτο θεοδοσίου οσ. Κοινοβιάρχου	5 θεοδοσίου οσ. Κοινοβιάρχου	6 Τατιανής, Ευθασίας, Μεριάν & Πέτρου & ετέρων μαρτύρων	7 ⌚ Των εν Σινά & Ραϊθώ αναιρεθέντων Αγίων Αρβάδων, Αγνής μάρτ., Νίνας Ισαποστόλου
8 Παύλου Θηβαίου, Ιωάννου Καλυβίτου, Πανοφίου μαρτ.	9 Προσκύνηση Τιμ. αλύσεως Απ. Πέτρου, Νικολάου νεομ. Μυτιλήνης	10 ✖ Αντωνίου Μεγ., Αντωνίου οσ. Νέου Θαυματουργού, Γεωργίου εν Ιωαννίνοις	11 ⌚ Νέα Σελήνη ✖ Αθανασίου & Κυρίλλου Πατρ. Αλεξανδρείας, θεοδούλης μαρτ.	12 Μακαρίου Αιγυπτίου, Μακαρίου Αλεξ/ρέως Μάρκου Ευγενικού Αρσενίου Κερκύρας	13 ✖ Ευθυμίου Μεγάλου, Ζαχαρίου νεομ. εξ Άρπης, Πέτρου Τελώνου, Λέοντος Θρακός	14 ✖ ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ (10 λεπρών), Μαζίμου ομολογητού, Αγνής μ. Ρωμαίας, Μαζίμου Γραικού
15 Τιμοθέου αποστ., Αναστασίου Πέρσου	16 Διονυσίου οσίου εν Ολύμπῳ, Κλήμεντος επ. Αγκύρας, Αγαθαγγέλου μ.	17 Ξέντης οσ., Βαθύλα ιερομάρτ. εν Σικελία & μαθητών Αγαπίου & Τιμοθέτου μ.	18 ⌚ Πρώτο Τέταρτο Γρηγορίου θεολόγου, Αυξεντίου νεομ. εκ Βέλλας, Αγ. Μαργαρίτας	19 Ξενοφώντος & Μαρίας οσ. & συνοδείας αυτών, Συμεών οσίου Παλαιού, Κλήμεντος Αθηναίου	20 Ανακομιδή λειψ. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Μαρκιανής Βασ., Κλήμη οσ. Στυλίτου	21 ✖ ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ (Του Ζαικιάου), Εφραίμ του Σύρου, Παλλαδίου του Μεγάου, Χάριτος μ. Ιακώβου Ασκητού
22 Ανακομιδή λειψάνων Ιγνατίου Θεοφόρου	23 ✖ Τριών Ιεραρχών, Ανάμν. ευρέσεως εικόνας Ευαγγελιστρίας Τίνου, Χρυσότ. μ.	24 Κύρου & Ιωάννου Αναργύρων, Αρσενίου οσίου του εν Πάρω	25 ⌚ Πανάστηνος	26	27	28
29 30	31					

Φεβρουαριος 2024

Μικρασιατική Καταστροφή

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
			Τρύφωνος μάρτυρος, Περιπέτουας, Αναστασίου νεομάρτ. εκ Ναυπλίου	¶ Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ, Αγαθοδώρου μάρτ.	Συμεών του Θεοδόχου, Άννης προφήτιδος, Σταματή, Ιωάννου & Νικολάου εκ Σπετσών	¶ ΙΕ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Του Νομικού) Ιανδώρου του Πηλουσιώτου, Νικολάου ομολογητού Στουδίτου
5	6	7	8	9	10	11
Αγίας Αγάθης, Θεοδοσίου εξ Αντιοχείας, Πολυεύκουτου Κπλεωνώς	¶ Φωτίου πατρ. Κων/πόλεως, Βουκόλου επ. Σμύρνης, Φαύστης	Παρθενίου επισκ. Λαμψάκου, Λουκά οσίου εν Στειρίω, Γεωργίου νεομ. Κρητός	Θεοδώρου Στρατηλάτου, Ζαχαρίου προφ., Μάρθας & Μαρίας οσ.,	Νικηφόρου μάρτ., Μαρκέλλου επ. Σικελίας, Παγκρατίου επ. Ταυρομενίου	¶ Χαρολάμπους ιερομ., Αναστασίου Πατρ. Ιεροσολύμων, Ζήνωνος Ταχυδρόμου	¶ ΙΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Των Ταλάντων) Βλασίου επ. Σεβαστείας ιερομ., θεοδώρας Αγοράστας
12	13	14	15	16	17	18
Μελετίου επ. Αντικείας, Αντωνίου Β'. Κων/πόλεως	Ακόλλα & Πρισκίλλης απ. Μαρτινιανού, Ευλογίου αρχ. Αλεξανδρείας	Αυξεντίου εν τω Όρει, Μάρωνος οσίων, Νικολάου εκ Τραπεζούντος	Ονοσίμου αποστόλου, Ανθίμου εν Χίω, Ιωάννου Κουλακιώτου, Ευσεβίου οσίου,	Παμφίλου & συν αυτώ μάρτ., Φλαβιανού πατρ. Κων/πόλεως	Θεοδώρου Τήρωνος, Μαριάμνης ισαπ., Μαρκιανού και Πουλχερίας βασ.	¶ ΙΖ' ΜΑΤΘΑΙΟΙ (Της Χαναναίας), Λέοντος πάπα Ρώμης, Αγαπητού ομολογητού επ Σινάου
19	20	21	22	23	24	25
¶ Φιλοθέης Αθηναίας, Αρχίπου απ., Νικήτα νεομ. Ηπειρώτου	Λέοντος επισκ. Κατάνης, Αγάθωνος πάπα Ρώμης, Βησσαρίωνος οσ. Αιγυπτίου	Τιμόθεου εν Συμβόλαιοις, Ευσταθίου Αντιοχείας, Ιωάννου Γ' Κων/πόλεως	Τῶν εν τοῖς Εγγενίου ευρεθ. μαρτύρων, Θαλασσίου & Λημναίου οσίου	Πολυκάρπου επ. Σμύρνης, Γοργονίας οσ., Ζεβινά οσ., Πολυχρονίου οσ.	¶ Α' & Β' εύρεσις τημ κεφαλής Αγ. Ιωάννου Προδρόμου, Ιωάννου Θεριστού εν Καλυβρίᾳ	¶ ΙΣΤ' ΛΟΥΚΑ (Τελώνων & Φαρισαίου), Αρχί Τριαδίου, Ταρασίου πατρ. Κων/πόλεως
26	27	28	29			
Πορφυρίου επ. Γαζής, Φωτεινής Μεγαλομάρτυρος & Ισαν. Σαμαρείτης	Προκοπίου Δεκαπολίτου, Γελασίου μήμου	Βασιλείου ομολογητού, Κασσιανού οσ. Ρωμαίου, Κυράννης εν Θεσ/νίκης	Κασσιανού οσ. Ρωμαίου, Γεωργίου Ομολογητού επ. Δεφέλετου			

Μαρτιος 2024

Μικρασιατική Καταστροφή

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
				Ευδοκίας οσιομ., Αντωνίνης μάρτ., Μαρκέλλου μάρτυρος	Νικολάου Πλανά, Θεοδώρου Κυρνείας, Ηαυκίου Συγκλ., Ευθαλίας παρθενομ.	‡ ΙΖ' ΛΟΥΚΑ (Του Ασώτου), Κλεονίκου, Βασιλίσκου & Ευτροπίου μαρτύρων
4	5	6	7	Λαυρεντίου οσίου Μεγάρων, Εφραίμ Πατρ. Αντιοχείας, Παύλου οσ. του Απολού (Τσικνοπέμπτη)	1 θεοφυλάκτου επισκ. Νικομηδείας, Παύλου ομολ. επ. Πλουσιάδος, Ερμού αποστόλου	2 ψυχοσάββατον Των Αγίων 40 Μαρτύρων εν Σεβαστείᾳ, Καισαρίου οσ.
11	12	13	14	Βενεδίκτου οσίου, Ευσχήμονος επισκ. Λαμπάκου, Αλεξανδρού εν Πύδνη	8 Αγαπίου μάρτ. & συν. αυτώ, Αριστοβούλου επ Βρετανίας, Μανουήλ νεομάρτ. Κροτάς	9 χριστοδούλου οσ. εν Πάτμῳ, Αγ. Σαββίνου Αιγυπτίου Ιουλιανού μάρτ.
18	19	20	21	Ιακώβου οσ. ομολογ., Θωμά Πατριάρχου Κων/πόλεως, Σεραπίωνδος εκ Σιδώνας	15 ‡ Α' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Βασιλείου Ιερομ. πρεσβ. ΑΓΚΥΡΑΣ, ευθυμίου νεομ. εκ Δημητάρης	16 ψυχοσάββατον Θαύμα κολλύβων Αγ. Θεοδώρου, Νίκωνας Ιερομ. & συν αυτώ 199 μαρτ.
25	26	27	28	Ιαναῖς Αρχ. Γαβριήλ Αγ. Κορδάτου, Θεοδόσιου & Μανουήλ και ἄλλων 40 μαρτύρων	22 ‡ Β' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ Μάρκου επισκ. Αρεθουσίων, Κυρίλλου διακ., Ιωνά.	23 Ιωάννου οσ. συγγρ. Κλιμακας, Ζαχαρίου Κορίνθου
Πανασέλπιος					29	30 ‡ Β' ΗΗΣΤΕΙΩΝ, Υπαίτιου Γαγγρών, Ακακίου ομ. Μελιτινής
						31

Απριλίου 2024

Μικρασιατική Καταστροφή

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
Οσίας Μαρίας Αγιαντίας, Μακαρίου ομολ. Ι.Μ. Πελεκητής 1 « Τελευταίο Τέατρο	Τίτου Θαυματουργού, Αμφιανού και Αιδεσίου μαρτύρων, Θεοδώρας Παρθενομάρτυρος 2	Νικήτα ομολογητού ηγ., Μονής Μηδικίου, Ελπιδοφόρου μάρτ., Ιωσήφ Υμνογράφου 3 « Νέα Σελήνη	Γεωργίου εν Μαλεώ, Ζωσιμά σαίσου, Θεοδούλου & Αγαθάποδος μάρτ. 4	﴿ Γ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ Κλαύδιου Νικηφόρου, Διοδώρου Παππίου μάρτυρος 5	Ευτυχίου πατρ. Κων/πόλεως, Γρηγορίου οσ. Σινάττου, των εν Περσίδι 120 μ. 6	﴿ Γ' ΗΗΣΤΕΙΩΝ (Πηγ Σταυροποσκυτίσεως) Καλλιοπίου μαρτ., Γεωργίου οσ. επ. Μυτιλήνης 7
Αγάθου, Φλέγοντος, Ασυγκρίτου, Ρούφου εκ 70 απ. 8 « Νέα Σελήνη	Ευψυχίου μάρτυρος, Βαθίου οσιομάρτυρος & 7 μαθητών αυτού 9	Γρηγορίου Ε΄ Πατρ. Κων/πόλεως, Δήμου νεομ. αλιέως, Τερενίου, Αφρικανού 10	Αντίπα επ. Περγάμου, Ματρώνης & Τρυφαΐνης σαίσας 11	﴿ Δ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ Ανθούσις Οσίας Ακακίου Νέου Καυσοκαλυβίτου 12	Μαρτίνου πάπα Ρώμης, & δύο Επισκόπων μαρτ. Θεοδοσίου μ. 13	﴿ Δ' ΗΗΣΤΕΙΩΝ Αριστάρχου, Πούδη & Τροφίμου εκ 70 απ. 14
Λεωνίδου επ. Αθηνών, Αναστασίας & Βασιλίσσης μαρτ. 15 « Πρώτο Τέατρο	Αγάπης, Ειρήνης, Χιονίας μ., Λεωνίδου & των συν αιυτώ μαρτ. 16	Συμεώνιος ιερομ. & συν αιυτών μαρτύρων, Αδριανού, του Νέου μ., Μακαρίου Κορίνθου 17	ΜΕΓΑ ΚΑΝΩΝ Ιωάννου Ησυχαστού, Αθανασίας Αιγίνης 18	﴿ Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ Παφνουτίου ιερομάρτ., Αγαθαγγέλου Εσφιγμενίτου 19	Ζακχαίου αποστ., Θεοδώρου Τριχινά οσ., Αθανασίου & Ιωάσαφ Μετεωρίτων 20	﴿ Ε' ΗΗΣΤΕΙΩΝ (Οσ. Μαρίας Αγιαντίας) Ιανουαρίου ιερομ., Μαξιμιανού Πατρ. Κων/πόλεως 21
Ναθαναήλ αποστ., Θεοδώρου οσ. Συκεώνου, Νεάρχου μάρτυρος 22 « ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, Ιάνονος & Ζωσιπάτρου εκ των 70 Αποστόλων	Γεωργίου νεομ. εκ Κύπρου, Γλυκερίου μ. Γεωργού, Πολυχρονίας μαρτ. 23	Ελιασάβετ σαίσας, Σάββα Στρατηλάτου, Ξενοφώντος οσ., Αλεξανδρείας 24 « Πανσέληνος	Μακεδονίου Β΄ πατρ. Κων/πόλεως, Νίκης μ., Αννιανού επ. Αλεξανδρείας 25	Βασιλέως ιερομ. επ. Αμασείας, Γλαφύρας και Ιούστας οσ. 26	Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ Συμεών Ιεροσολύμων, Ιωάννου ομολ. Μονής Καθαρών, Ευλογίου Ξενοδόχου 27	﴿ ΤΟΝ ΒΑΪΩΝ Των εν Κυζίκω εννέα μαρτύρων, Μέμνονος Θαυματουργού, Αυξεβίου οσ. 28
	﴿ ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ (Των Δέκα Παρθένων) Ιακώβου αποστόλου, αδελφού Ιω. Θεολόγου 29					
	30					

Μαΐος 2024

Καταστροφή της Σμύρνης

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή							
		<p>† ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ, (Πηγαίωσης των Κύριων μυρών), Ιερεμίου προφ., Νικηφόρου εκ Χίου, (Εργαστική Πρωτομαγιά) ⌚ Τελευταίο Τέταρτο</p>	<p>† ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ Ο Μυστικός Δείπνος, Ματρώνης οσ. εκ Ρωσίας</p>	<p>† ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, Τα Άγια Πάθη του Κυρίου, Τιμοθέου & Μαύρας, Ξενίας μεγαλομάρτ.</p>	<p>† ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ, Η εις Άδου κάθιδος του Κυρίου, Πελαγίας μάρτυρος, Ιλαρίου οσίου</p>	<p>† ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ Η Ανάσταση του Κυρίου Ερίνης μεγαλομάρτυρος, Εφραίμ θαυματουργού.</p>							
† Γεωργίου Μεγαλομάρτυρος Τροπαιοφόρου, Ιώβ πολυάρχου, Σεραφείμ οσίου εν τα όρει Δομβάριος ασκούρα	6	Μάρκου Αποστόλου & Ευαγγελιστού, Ραφαήλ, Νικολάου & Ειρήνης, Του εν συρανώ φωνέας σημείου του Τιμίου Σταυρού	7	Ανακομιδή Ιερ. Λειψ. Αγίου Αθανασίου, Ιωάννου Θεολόγου Απ. & Ευαγγελιστού, Μεγάλου Αρσενίου ⌚ Νέα Σελήνη	8	Ησαΐου προφήτου, Χριστοφόρου μάρτ., Νικολάου εν Βουνένοις	9	† Της Ζωοδόχου Πηγής, Σίμωνος απ. Κανανίτου, Αλφειού, Κυπρίου & Φιλαδέλφιου μαρτ.	10	Μωκίου ιερομάρτ., Κυρίλλου & Μεθοδίου ιασποστόλων, Αργυρώ Επανωμίτου	11	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ Επιφανίου Κύπρου, Γερμανού Κων/ πόλεως, θεοδώρου εν Κυθήραις	12
Γλυκερίας μεγαλομάρ., Ευθυμίου Ιβήρων, Σεργίου ομολογητού, Παυσικάκου επ. Συνάδων	13	Ιανδώρου Χίου, Λεοντίου Πατρ., Ιεροσολύμων	14	Μεγάλου Παχωμίου, Αχιλλίου εκ Λαρίσης, Πανηγυρίου Κυπρίου, Βαρβάρου οσ. Μυροβλύτου ⌚ Πρώτο Τέταρτο	15	Θεοδώρου πηγασμένου, Νικολάου Α Μυστικού Πατρ. Κων/πόλεως, Ποπουλίνου μάρτ.	16	Ανδρονίκου & Ιουνίας εκ των 70 Αποστόλων, Αθανασίου νέου επ. Χριστιανουπόλεως	17	Πέτρου, Διονυσίου, Ανδρέα, Παύλου, Χριστίνας, Ηρακλείου μαρτύρων	18	† ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ Πατρικίου επ. Προύσσης, Ακακίου, Μενάνδρου και Πολυσίου μαρτ.	19
Θαλλελαίου μάρτ., Ιωάννου & Ιωαντή Νέας Μονής Χίου, Λυδίας Φιλιπποπόλεως	20	† Κωνσταντίνου & Ελένης ιαποστόλων, Παχωμίου νεού.	21	Αγ. Πατέρων Β' Οικουμενικής Συνόδου, Βασιλίσκου μάρτ., Παύλου εν Τριπόλει ⌚ Παναξέλινος	22	Μιχαήλ οσ. επ. Συνάδων, Αγ. Μαρίας του Κλωπά της Μυροφόρου	23	Συμεών οσ. Θαυμαστοείτου, Κυριακού οσ. εξ Ευρύχου	24	Γ' Εύρεσις Τιμίας Κεφαλής Αγ. Ιωάννου Προδρόμου	25	† ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ Κάρου εκ των 70 Αποτ., Αλφαίου απ., Αλεξανδρού Δερβίση, Σινεσίου επισκ.	26
Ιωάννου του Ρώσου, Ελλαδίου ιερομάρτ., Ευσεβιώτου μ., Αλυπίου μ.	27	Ευτυχούς επισκ. Μελιτίνης, Ανδρέου διά Χριστόν Σαλού	28	† ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, Θεοδοσίας παρθενον., Θεοδοσίας οισορ., Υηομονής οσ.	29	Ισαακίου ομ. πηγασμένου μονής Δαλμάτων, Βαρλαάμ οσ. μπρός Μεγ. Βασιλείου ⌚ Τελευταίο Τέταρτο	30	Ερμείου αποστόλου, Ευσεβίου & Χαραλάμπους μάρτ., Πετρονήλας μαρτ.	31				

ΙΟΥΝΙΟΣ 2024

Μελέτη του χάρτη των επιχειρήσεων που ξεκίνησαν τον Ιούνιο του 1920

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
Λουκιλιανού & Παυλίς και των συν. αυτών, Παύλης μάρτυρος 3	Μάρθας και Μαρίας αδελφών Λαζάρου 4	Δωροθέου Ιερού. επ. Τύρου 5	Ιλαρίωνος οσίου Νέου, Απάλου θαυματουργού, Γελασίου μ., Αγ. 5 Παρθενομαρτύρων ⌚ Νέα Σελήνη 6	Θεοδότου Ιερού. Αγκύρας, Ποταμιανής μάρτ., Ζνιάδος μάρτ. 7	Ιουστίνου Φιλοσάφου μάρτ., Πύρρου επ. Παρθένου, Θεσπεσίου ομολ., Ανακομιδή λειψ. Θεοδώρου Στρατηλάτου, Καλλιόπης μάρτυρος, Θεοφάνους νεομ. 8	ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ Νικηφόρου Ομολογούπού Πατρ. Κων/πόλεως, Κων/νου νεομάρτ. εκ Αγαρνών 1 2
Αλεξάνδρου και Αντωνίνης μαρτύρων, Τιμοθέου επ. Προύσης 10	Βαρθολομαίου και Βαρνάβα αποστόλων 11	ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΕΩΡΤΗΣ ΠΑΣΧΑ Ονουφρίου οσίου, Πέτρου οσ. Θεοφόρου του εν Άθω 12	† ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ Ακυλίνης μάρτυρος, Τριψυλλίου επ. Λίδας, Αντιπάτρου Βόστρων ⌚ Πρώτο Τέταρτο 13	Ελισσαίου προφήτου, Μεθοδίου ομ. Πατρ. Κων/πόλεως, Νίφωνος οσ. Αθωνίτου ⌚ Πρώτο Τέταρτο 14	Αμμώς προφήτου, Ιερωάνυμου οσίου, Αυγουστίνου επ. Ιπιώνος 15	Των Αγίων 318 Πατέρων της Α' Οικ. Συνόδου, Τύχωνος & Μνημονίου επ. Αμαθύντος Κύπρου 16 9
Μανουήλ, Σαβέλ Ισαμήλ μαρτύρων, Ισάμυρος διάκ. και συν αυτώ 17	Λεοντίου εξ Αγίνης, Θεοδούλου και Αιθερίου μαρτ. 18	Ιούνα αποστ. Αδελφοθέου, Παϊσίου οσ. Μεγάλου 19	Μεθοδίου Ιερού. επ. Πατάρων, Νικολάου Καβάστη, Καλλίστου Πατρ. Κων/πόλεως 20	Ιούλιανού μάρτ., Τερεντίου ιερομ. επ. Ικανίου, Νικήτα νεομ. Νισιρίου 21	† ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ Ευσεβίου ιερομ. επισκ. Σαρματίων, Ζήνωνος & Ζηνά μαρτύρων, Πομπιανού μάρτ. ⌚ Πανούέλνος 22	† ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ Αγριπίνης μάρτ., Αριστοκλέους πρεσβ. 23
† ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ Το Γενέθλιον του Προδρόμου, Αθανασίου Παρίου 24	Φεβρονίας οσιομ. Προκοπίου εν Σμύρνη 25	Δαυΐδ Θεο/νίκης, Δαυΐδ Νέου οσιομ., Ιωάννου επισκόπου Γοτθίας 26	Σαμψών Ξενοδόχου, Ιωάννης Μυροφόρου, Ανεκτού μαρτ. 27	Ανακομιδή Ιερών λειψάνων Κύρου και Ιωάννου Αναργύρων 28	† Πέτρου & Παύλου Πρωτοκορυφώσιών Αποστόλων ⌚ Τελευταίο Τέταρτο 29	† Α' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (ΑΓ. ΠΑΝΤΩΝ), Η Σύναρη των Δώδεκα Αγίων Ενδόξων & Πανευφήμιων Αποστόλων 30

ΙΟΥΝΙΟΣ 2024

Γενοκτονία Αρμενίων

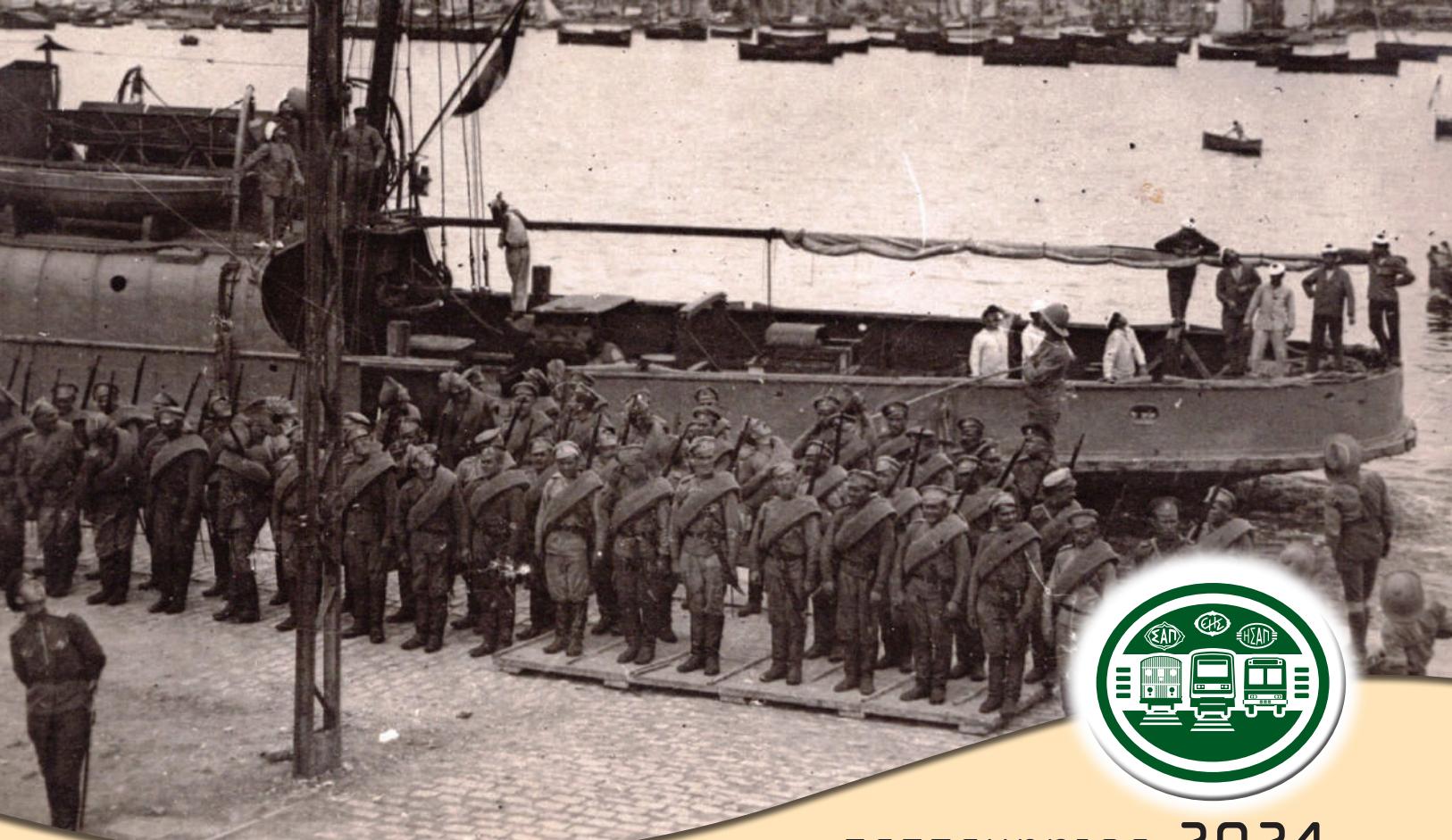
Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
† Κοσμά & Δαμιανού των Αναργύρων των Ρωμαίων	Κατάθεση τιμίας Εσθίτος της Θεοτόκου, Λάμπρου νεομάρτυρος	Υακίνθου Κουβικούλαρίου μάρτ., Αναπολίου Κων/πόλεως	Ανδρέου Ιεροσολυμίτου Αρχ. Κρήτης, Μιχαήλ Χωνιάτη Αρχ. Αθηνών	Αθανασίου εν Άθω & συν αυτώ έξι μαθητές αυτού, Λαμπαδού οσ. Νέα Σελίνη	Σισώη οσ. του Μεγάλου, Λουκίας Παρθενομάρτυρος, Απολλωνίου	† Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Των Αγιορειών Πατέρων) Κυριακής μεγαλομάρτυρος, Θωμά οσ. εν Μαλεώ 7
1	2	3	4	5	6	† Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Των Αγ. Νεομαρτύρων μετά το 1453 μάρτ.) Νικοδήμου Αγιορέιου, Αρσενίου Αγιοφαραγγίτου 14 ¶ Πρώτο Τέταρτο
Προκοπίου μεγαλομάρτ., Θεοφίλου οσ. μυροβήλιτου	Παγκρατίου ιερομάρτ., Μιχαήλ Πακνανά Αθηναίου νεομάρτυρος	Αγίων 45 Μαρτύρων εν Νικοπόλει, Παρθενίου & Ευμενίου οσίων εν Κρήτη	Ευφημίας μεγαλομάρτυρος, Όλγας ισαποστόλου	Πρόκλου και Ιλαρίου, Παϊσίου οσ. Αγιορέιου, Βερονίκης αιμορροσύστης,	Σύναξις αρχαγγέλου Γαβριήλ, Στεφάνου οσ. Σαββαΐτου	
8	9	10	11	12	13	† Δ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Συμεών διά Χριστόν Σαλού & Ιωάννου οσ., Παρθενίου επ. Άρτης, Ιουστού 21 ¶ Πλανέλινος
Κηρύκου & Ιουλίτης μ., Βλαδιμήρου ισαποστόλου	Αθηνογένους ιερομάρτ., Φαύστου μάρτυρος	† Μαρίνης μεγαλομάρτ., Σπεράτου & Βερονίκης μάρτ.	Αιμιλιανού μαρτ., Παύλου, Θέου & Ουαλεντίνης μαρτύρων	Μακρίνης αδελφής Μ. Βασιλείου, Θεοδώρου Εδέσσης	† Προφήτου Ηλίού του Θεοβίτου	† Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος & Παρμένα αποστ., Ειρήνης Χρυσοβαλάντου 28 ¶ Τελευταίο Τέταρτο
15	16	17	18	19	20	
Μαρίας Μαγδαληνής Μυροφόρου & Ισαο., Μαρκέλλας Χιοπολίτιδος	Ιεζεκιήλ προφ., Πελαγίας οσ. εν Τίνω., Άννης οσ.εν Λευκαδώ, Θύρου οσ. επ. Καρπασίας	Χριστίνης μεγαλομάρτυρος, Θεοφίλου Ζακύνθου νεομ.	Κοίμησης Αγίας Άννης, Ολυμπιάδος διακονίστης, Ευπραξίας οσ.	† Παρασκευής Οσιομάρτυρος, Ερμολάου ιερομάρτ.	† Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος και ιαματικού	
22	23	24	25	26	27	
Καλλινίκου μάρτ. εν Κιλικίᾳ, Θεοδότης μάρτυρος και των τέκνων αυτής	Σίλα, Σιλουανού, Κρήσκεντος & Ανδρονίκου εκ των 70 Αποστόλων	Ευδοκίμου του Δικαίου, Αγ. 12 Ρωμαίων μαρτ., Ιωσήφ του από Αριμαθαίας				
29	30	31				

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2024

Καταστροφή της Σμύρνης - Ο δρόμος της προσφυγιάς

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
Ευαγγελίου μάρτυρος, Ευγενίου σα. Αιτωλού, Νόννης μπόρος Γρηγορίου	† Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΉΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	Δομετίου οσιού. Πέρσου, Θεοδοσίου Αργολίδος, Νικάνορος οσίου θαυματουργού	Η Πρόδος Τιμίου Σταυρού, Των επτά Μακκαβαίων παιδών μ.	1 Αιμιλιανού ομολογητού επ. Κυζίκου, Μύρωνος Κρητός θαυματ.	2 Ανακομιδή ιερών λειψ. Στεφάνου πρωτομάρτ., Θεοδώρου νεομάρτ. Δαρδεναλλίων	3 Δαλματίου, Φαύστου & Ισαακίου οσίων, Σαλώμης μυροφ.
Φωτίου και Ανικίτου μαρτύρων, Παμφίλου & Καπίτωνος μαρτ.	12 Ανακ. & μεταθ. οσ. Μαξίμου ομολογητού, Ευδοκίας βασιλισσος	13 Μιχάιου προφήτου, Μαρκέλλου ιερομάρτυρος επ. Απαρείας	6 7 8 Μιχάιου προφήτου, Μαρκέλλου ιερομάρτυρος επ. Απαρείας	14 θεοδάιος αποστ., Βάστης μάρτυρος και των τέκνων αυτής Θεογνίου, Αγαπίου	9 Αιμιλιανού ομολογητού επ. Κυζίκου, Μύρωνος Κρητός θαυματ.	10 Λαυρεντίου Αρχιδιακόνου, Ξύστου Πάπα Ρώμης, Ιηπολύτου μάρτ.
19 Ανδρέα στρατηλάτου & 2593 μαρτύρων, Θεοφάνους Νέου θαυματ., Ευτυχιανού Πανασέληνος	19 Σαμουήλ προφήτου, Ηλιοδώρου & Δοσά μαρτύρων	20 Φανουρίου μεγαλομάρτ., Ανθούσης νέας μάρτ., Λιβερίου Ομολ. Πάπα Ρώμης	19 Ανδρέα στρατηλάτου & 2593 μαρτύρων, Θεοφάνους Νέου θαυματ., Ευτυχιανού Πανασέληνος	21 θεοδάιος αποστ., Βάστης μάρτυρος και των τέκνων αυτής Θεογνίου, Αγαπίου	21 Αγαθονίκου μάρτ. και συν αυτών μαρτύρων, Ανθούσης οσ. & Αθανασίου ιερομ.	12 Αγίου Μανδηλίου, Διοιμήδους μάρτ., Ιωσήφ οσ. Ιαυκαστού
26 Αδριανού και Ναταλίας μαρτύρων, Ιωάσαφ οσίου, Τιθόν οσ., Τελευταίο Τέταρτο	26 Φανουρίου μεγαλομάρτ., Ανθούσης νέας μάρτ., Λιβερίου Ομολ. Πάπα Ρώμης	27 Μωυσέως του Αιθίοπος, Διομήδους & Λαυρεντίου μαρτύρων	27 Φανουρίου μεγαλομάρτ., Ανθούσης νέας μάρτ., Λιβερίου Ομολ. Πάπα Ρώμης	28 Μωυσέως του Αιθίοπος, Διομήδους & Λαυρεντίου μαρτύρων	29 † Μνήμη Αποτομής Τιμίας Κεφαλής Αγ. Ιωάννου Προδρόμου	29 Αλεξάνδρου, Ιωάννου, Παύλου του νέου Πατριαρχών Κων/πόλεως
					30 Κατάθεση της Τιμίας Ζώνης της Υπεραγίας Θεοτόκου	31

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Γαλλική Στρατιά της Ανατολής, στη Θεσσαλονίκη

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
						Αρχή Ινδίτου, Αγ. 40 Παρθένων & Αρμούν διδ. αυτών, Συμεών Συλίτου
2	Ανθίμιος ιερομάρτ. Νικομηδείας, Θεοκτίστου οσίου, Χαρίτωνος μάρτυρος	Μωυσέως προφήτου Θεόπου, Βαβύλα ιερομάρτυρος & συν αυτώ μάρτ., Ερμιόνης	Ζαχαρίου προφ. & Ελισάβετ γονέων Προδρόμου, Αθβαίου επ. Περσίδης	Ανάμνηση του εν Χώναις θαύματος, αρχαγγ. Μιχαήλ, Καλοδότης μάρτ.	Σώζοντος μάρτυρος, Κασσιανής Υμηνογράφου Ευόδου & Οντσιφόρου από.	1
3	Μηνοδώρας, Μητροδώρας & Νυμφοδώρας μαρτ.	Θεοδώρας εκ Αλεξανδρείας, Ευφροσύνου οσ. μάγειρος	Αυτονόμου μάρτ., Ιουλιανού μάρτυρος πρεσβ. Αγκύρας, Δανιήλ οσ. εκ Θάσου	Ανάμνηση Εγκαινίων Ι.Ν. της αναστάσεως, Κορνηλίου εκατοντ., Αριστείδου μάρτ.	6	7
4	« Νέα Σελίνη	4	5	6	7	8
9	9	10	11	12	13	14
10	« Πρώτο Τέταρτο	11	12	13	14	15
11	12	13	14	15	16	17
12	13	14	15	16	17	18
13	14	15	16	17	18	19
14	15	16	17	18	19	20
15	16	17	18	19	20	21
16	17	18	19	20	21	22
17	18	19	20	21	22	23
18	19	20	21	22	23	24
19	20	21	22	23	24	25
20	21	22	23	24	25	26
21	22	23	24	25	26	27
22	23	24	25	26	27	28
23	24	25	26	27	28	29
24	25	26	27	28	29	
25	26	27	28	29		
26	27	28	29			
27	28	29				
28	29					
29						

Γρηγορίου ιερομάρτ.
επισκόπου Αρμενίας του
Φωτιστού, Στρατονίκου
& Μαρδονίου μάρτ.

30

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024

Μητροπολίτης Χρυσόστομος Σμύρνης

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
	Παναγίας Γοργούπηκούου, Ανανίου εκ των 70 Αποστόλων, Ρωμανού Μελωδού	Κυπριανού & Ιουστίνης μαρτύρων, Θεοφίλου ομολ., Γεωργίου νεομ. Χατζή « Νέα Σελίνη»	3 1 Διονυσίου Αρεοπαγίτου, Δαμάριδος Αθηνίας, Ρουστίκου	4 2 Ιεροθέου επισκ. Αθηνών, Δομνίκης & Θυγατέρων μ.	5 3 Χαριτίνης, Μεθοδίας οσ. εν Κιμώλω, Ευδοκίμου οσ. Βατοπεδινού	6 4 Γ' ΛΟΥΚΑ, Θωμά αποστόλου, Κενδέα οσίου, Ερωπίδος μάρτυρος
7 Σεργίου και Βάκου μεγαλομαρτύρων, Πολυχρονίου ιερομάρτυρος	8 Πελαγίας οσίας, Πελαγίας παρθενομάρτ., Ταϊαίας οσίας	9 Ιακώβου απ. Αλφαίου, Ανδρονίκου & Αθανασίας οσ., Δικαίων Αβραάμ & Λωτ	10 10 Ευλαμπίου και Ευλαμπίας μαρτύρων, Θεοφίλου ομολογητού & Λογγίνου Στυλίτου μ. « Πρώτο Τέταρτο»	11 11 Θεοφάνους Γραπτού ομολ., Φιλίππου εκ των επτά διακόνων	12 12 Ανδρονίκου, Πρόβου, Ταράχου μαρτύρων, Συμεών Νέου Θεολόγου	13 13 Δ' ΛΟΥΚΑ, Κάρπου, Παπούλου, Αγαθοδώρου & Αγαθονίκης μάρτ., Χρυσής νεομάρτ.
14 Ναζαρίου, Προτασίου Γερβασίου & Κελσίου μάρτ., Κοσμά Μελωδού	15 Λουκιανού ιερομάρτ. πρεσβ. Αντιοχείας	16 16 Λογγίνου εκατοντάρχου, Μαλού σα., Ιωάννου νεομ. Τουρκολέκα, Λεοντίου	17 17 Ποσεπή προφήτου, Ανδρέου εν «Κρίσει» « Πανσέληνος»	18 18 Λουκά Ευαγγελιστού, Μαρίνου μάρτυρος του Γέροντος	19 19 Ιωάλ προφήτου, Κλεοπάτρας οσ., Ουάρου μάρτυρος	20 20 Σ' ΛΟΥΚΑ, Αρτεμίου μεγαλομάρτ., Γερασίμου Κεφαλληνίας, Ματρώνης Χιονοπέτιδας
21 Ιλαρίωνος οσ. του Μεγάλου, Φιλοθέου οσ. Αγιορείτου, Σωκράτους πρεσβ.	22 Αθερκίου επισκ. Ιεραπόλεως Ιασποστόλου	23 23 Ιακώβου Αποστόλου του Αδελφοθέου, Ιγνατίου πατρ. Κων/πόλεως	24 24 Αρέθα μεγαλομάρτ. & συν. αυτών μαρτύρων, Σεβαστιανής μάρτυρος « Τελευταίο Τέταρτο»	25 25 Μαρκιανού & Μαρτυρίου νοταρίων μ., Ταβιθάς Ελεήμονος	26 26 Δημητρίου μεγαλομάρτυρος του Μυροβλύτου	27 27 Ζ' ΛΟΥΚΑ, Νέστορας μάρτυρος, Πρόκλης συζύγου Πιλάτου
28 † Αγίας Σκέπης Θεοτόκου, Επέτειος του ΟΧΙ (Εθνική Εορτή)	29 Αναστασίας οσιομ., Ρωμαίας, Αθραμίου οσίου	30 30 Ζηνοβίου και Ζηνοβίας μαρτύρων, Ευτροπίας μάρτυρος	31 Στάχυος, Απελαύ, Αριστοβούλου εκ των 70 Αποστόλων			

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Ο ελληνικός Στρατός πάει στη Σμύρνη

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
				✉ Κοσμά & Δαμιανού Αναργύρων & Θεοδόπης μητρός αυτών, Δαυΐδ οσίου του εν Ευβοίᾳ <small>© Νέα Σελήνη</small>	1	Ακινδύνου, Αφθονίου, Ελπιδοφόρου & Ανεμοδίστου μαρτύρων
Ιωαννίκιον οσίου, Γεωργίου Καρολίδη ομολ., Νικάνδρου & Ερμαίου ιερού.	Γαλακτίωνος & Επιστήμης μαρτύρων, Ερμά, Λίνου απ.	Παύλου Α' ομολογίτου & Ιερομ. Κων/πόλεως, Λουκά οσίου	Των εν Μελιτινή 33 Μαρτύρων, Λαζάρου οσ. Γαλλησιώτου, Μελασίπου, Κασσίνης	✉ Η Σύναξις των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ & Γαβριήλ	2	✉ Α' ΛΟΥΚΑ, Ανακ. Ιερ. Λειψ. Αγ. Γεωργίου, Ακεψιμά, Αειθαλά & Ιωσήφ μαρτ., Γεωργίου Νεαπολίτου
4	5	6	7	<small>© Πρώτο Τέταρτο</small>	3	✉ Η Σύναξις των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ & Γαβριήλ
Μηνά μεγαλομάρτ., Βίκτωρος μεγαλομάρτ., Βικεντίου διακ. Ιερού., Θεοδώρου Στουδίτου	Ιωάννου του Ελεήμονος, Νείλου Μυροβλύτου, Νείλου Ασκητού	Ιωάννου Χρυσοστόμου & μητρός αυτού Ανθούσης, Δαμασκηνού Νέαυ οσ. Κων/πόλεων	✉ Φιλίππου αποστ., Γρηγορίου Παλαμά, Κωνσταντίνου νεομάρτ., Υδραίου	8	9	✉ Η Σύναξις των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ & Γαβριήλ
11	12	13	14	<small>© Πλαστέληνος</small>	10	✉ Η Σύναξις των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ & Γαβριήλ
Πλάτωνος μεγαλομάρτ., Ρώμανού μάρτ., Ζακχαίου διακόνου	Αθηνίου προφήτου, Βαρλαάμ μάρτ., Ηλιοδώρου μάρτυρος	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου Αρχ. Κων/πόλεως, Ισαακίου, Δασίου μ. εν Δορυστόλῳ	✉ Τα Εισόδια της Υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου	15	16	✉ Β' ΛΟΥΚΑ, Γρηγορίου επ. Νεοκαισαρείας, Γενναδίου & Μαζίμου Πατρ. Κων/πόλεων
18	19	20	21	<small>© Τελευταίο Τέταρτο</small>	17	✉ Β' ΛΟΥΚΑ, Γρηγορίου επ. Νεοκαισαρείας, Γενναδίου & Μαζίμου Πατρ. Κων/πόλεων
✉ Αικατερίνης μεγαλομάρτ., Μερκουρίου μεγαλομάρτ.	Στυλιανού Παφλαγόνος, Νίκωνος «Μετανοείτε», Γεωργίου νεομ. εκ Χίου	Ιακώβου Πέρσου, Πινυουφρίου οσ., Ναθαναήλ οσ. Αναχωροπού	Στεφάνου ομολογητού του Νέου, Ειρηνάρχου & Αγ. 7 γυναικών μαρτύρων	22	23	✉ ΙΙ' ΛΟΥΚΑ, Κλήμεντος Ιερ. Ρώμης, Πέτρου Αλεξανδρείας, Ερμογένους επ. Ακραγαντίνων
25	26	27	28	<small>© Παραμόνου</small>	24	✉ Ανδρέου αποστόλου Πρωτοκλήτου, Φρουμεντίου Αρχ. Αβίσσουνίας
					30	

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Σμύρνη 1919. Παρέλαση στρατευμάτων κατοχής στις αποβάθρες.

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
Πορφυρίου Καυσοκαλυβίτου, Αθβακούμ προφίτου, Μυρόπης μάρτ.	Σοφονίου προφίτου, Αγγελή νεομάρτ. του Αργείου	⊗ Βαρβάρας μεγαλομάρτ., Ιωάννου Δαμασκηνού, Σεραφείμ Ιερ. επισκ. Φαναρίου	⊗ Σάββα Ηγιασμένου, Διογένους μάρτυρος, Νεκταρίου οσ. Αθωνίτου	⊗ Νικολάου αρχιεπισκόπου Μύρων, Νικολάου νεομάρτ. Καραμάνου	Αμφροσίου επ. Μεδιολάνων, Γερασίμου Ευθίας, Νεοφύτου μ.	⊗ ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ, Ναούμ προφίτου, Φιλαρέτου Ελεήμονος, Αντωνίου οσ. Νέου, Ανανίου μ. Πέρσου ⊗ Νέα Σελίνη
2	3	4	5	6	7	1
⊗ Σύλληψη Αγ. Άννης μπρός της Θεοτόκου, Άννης Δικαίας προφίτιδος	Μηνά Καλλικελάδου, Ερμογένους & Ευγράφου μαρτύρων	Δανιήλ οσ. Στυλίτου, & Νόμιμον & Βηχιανού οσ., Λουκά οσ. του Νέου Στυλίτου	⊗ Σπυρίδωνος επ. Τριμυθούντος, Ιωάννου επισκ. Ζικνών	Ευστρατίου, Αυξεντίου, Ευγενίου, Μαρδαρίου και Ορέστου μάρτ., Λουκίας μάρτυρος	Θύρου, Λευκίου & Καλλινίκου μ., Φιλήμονος, Απολλώνιου, Αρριανού μαρτύρων	⊗ ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ, Σωσθένους, Κηφά, Απολλώ, Τυχικού εκ των 70 Αποστόλων, Παταπίου οσίου ⊗ Πρώτο Τέταρτο
9	10	11	12	13	14	8
Αγγαίου προφίτου, Θεοφανούς βασιλίσσης Θαυματ., Μοδέστου Αρχ. Ιεροσολύμων	⊗ Διονυσίου Ζακύνθου, Δανιήλ προφίτου	Σεβαστιανού Συγκλητικού μ. Νικοστράτου & Ζωής μαρτύρων	Βονιφατίου μάρτυρος, Αγλαΐδος Ρωμαίας, Ηλία, Πρόθου & Αρέως μαρτύρων	Ιγνατίου Ιερομ. Θεοφόρου, Ιωάννου Ράφτου νεομ. Θάσου Ιωάννου Κρονστάνδης	Ιουλιανής μάρτυρος και συν αυτή 500 Μαρτ., Θεμιστοκλέους μάρτ.	⊗ ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ, (Των Αγ. Προπατόρων) Ελευθερίου ιερομάρτυρος & μπρός αυτού Ανθίας, Σωάννης οσιομ. ⊗ Παναξένης
16	17	18	19	20	21	15
Των εν Κρήνη δέκα Μαρτύρων, Ναούμ Θεοφόρου, Παύλου Νεοκαισαρείας ⊗ Τελευταίο Τέταρτο	Ευγενίας οσιομάρτυρος και πατρός αυτής Φιλίππου μάρτ.	⊗ Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Προσκύνησης των Μάγων	⊗ Η Σύναξης της Υπεραγίας Θεοτόκου, Ευθυμίου ομολογ. επ Σάρδεων	Ιγνατίου Ιερομ. Θεοφόρου, Ιωάννου Ράφτου νεομ. Θάσου Ιωάννου Κρονστάνδης	Ιουλιανής μάρτυρος και συν αυτή 500 Μαρτ., Θεμιστοκλέους μάρτ.	⊗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ Αναστασίας της Φαρμακολύτριας, Χρυσογόνου μ.
23	24	25	26	27	28	22
Ανυσίας οσιομάρτυρος, Φιλεταίου μάρτυρος, Γεδεών οσιομ Καρακαλνού	Απόδοσης εορτής των Χριστουγέννων Μελάνης οσ. Ρωμαίας, Ζωτικού ορφανοτρόφου ⊗ Νέα Σελίνη					MΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΗΝ Των Αγίων 14.000 νηπίων υπό του Ηρόδου αναιρεθέντων
30	31					29